Narodna in Studijska
Knjižnica via Geppa
TRIESTE

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi: 30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IX. štev. 7 (436) TRST - SOBOTA, 16. FEBRUARJA 1957 Posamezna štev. 25 lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: TRST, ulica Capitolina 3; telef.: 44-046 in 44-047
Odgovorni urednik: RUDOLF BLAŽIČ (Biagi)
založništvo „Dela"; tiska tip. Riva ul. Torrebianca 12

DEŽELNA AVTONOMIJA

Vprašanje deželne avtonomije, ki je danes v središču pozornosti javnega mnenja in radi katerega so na občini in pokrajini ustanovili posebne komisije, je bilo eno izmed bistvenih osnovnejših točk v borbi za demokratično prenovitev italijanske države.

Komunistična partija in ostale ljudske sile republike so ves čas bijejo vztrajno borbo za uresničenje te zahteve, ki je predvideva ustava in proti kateri se postavljajo desnica in vsaj bolj nazadnjaške vladne skupine. VIII. kongres KPI je posvetil posebno pozornost deželnim avtonomiji, s katero je povezano vprašanje ukinitve prefektov, in je pozval komunisti in demokrate, naj pospešijo borbo za rešitev tega vprašanja, ki je eno izmed najvažnejših in najnujnejših.

V Trstu vprašanje deželne avtonomije odgovarja ne samo nalogam demokracije in razvoja krajevne samovlade, marvič tudi tradiciji mesta. Trst ima zaradi svoje posebne geopolitične lege specifično gospodarsko in politično vlogo. Vendar naše področje je že dve leti v rednem komisarstva, ki je že zaradi svojega značaja protidemokratično.

Zaradi tega in zaradi obstoja slovenskega prebivalstva, katerega pravice se morajo jamčiti na podlagi posebnega statuta, priloženega k londonskemu sporazum, se z vso nujnostjo postavlja vprašanje ustanovitve čim širše avtonomije.

Kot tolmač te potrebe je nastopila partija že na koncu leta 1954 in pokazala v teritorialnem svetu, izvoljenem na podlagi splošne volilne pravice najširšimi ustavnimi in zakonodajnimi pravicami najboljše sredstvo za jamčenje prave avtonomije, ki bi upoštevala pravno-politični položaj področja in potrebo, da bi Trst znova začel vršiti svojo tradicionalno vlogo.

Ta rešitev bi bila pomenila in pomenila odločilen korak v demokratičnemu razvoju, samovladi, gospodarski obnovi, povezani s prosto cono, okrepitvi tranzitnega prometa itd. Če ta rešitev ni uresničila in ne uresničuje, so za to odgovorne vlada in tiste stranke, ki so bile in v Rimu njene predstavnice.

Danes vse stranke (razen desnice), ki je načelno nasprotna avtonomiji) razpravljajo o avtonomiji. Sklicujejo se na člen 116 ustave, ki predvideva ustanovitev deželc Furlanija-Julijska Benečija s posebnim statutom. Izdelujejo se načrti, pojavljajo se zahteve, nastajajo prašanja, ki jih nasprotujoče sujejo. Videmska DC je — pripravljena s podporo goriške — za deželo Furlanija-Julijska Benečija, zahteva pa naj bo videm glavno mesto. V Trstu so vse stranke soglasne v zahtevi, naj bo Trst glavno mesto.

Jasno je, da mora na vsak način Trst dobiti «svojo» avtonomijo. Zato se nakazuje možnost delitve dežele v več teles s pokrajin zato, da bo Trst imel možnost izvajati najširšo zakonodajno pravico zaradi svojih specifičnih potreb, ki imajo nič skupnega s potrebami Vidma in ki se ne bi morale uresničiti v deželi, kjer bi bil Trst v manjšini. To potrjuje da smo imeli prav, ko smo nakazali rešitev teritorialnega značaja.

Vprašanje avtonomije pa je preveč važno, da bi ga moč «izčrpati» v ožjih razpravah brez sodelovanja in akcije najširšega javnega mnenja. Preveč časa se je izgubilo v Italiji, kar se tiče dežel in njihovih vprašanj, in v Trstu, kar se tiče avtonomije. Odgovornost je jasna in smo jo nakazali.

Zahtevali smo, naj občinski svet čimprej razpravlja o celotnem vprašanju, kot o vprašanju demokratične prenovitve, spoštovanja pravic narodne manjšine, uvoda in sredstva gospodarskega preporoda. To je vprašanje, ki se ne bo rešilo brez vztrajne akcije. Borba pa bo prav posebno potrebna, če se ne bo upoštevalo naš predlog, ker bo treba zahtevati, da bo Tržaško ozemlje v sklopu dežele Furlanija-Julijska Benečija dobilo tisto upravno in zakonodajno avtonomijo, ki mu je neobhodno potrebna zaradi njegovih specifičnih pogojev in nujnih potreb.

Boljši izgledi za ureditev slovenskega šolstva

- *Srečanje zastopnikov Sindikata slovenske šole z ministrom Rossijem*
- *Tudi miljski občinski svet za demokratični zakon o slovenskem šolstvu*

Pretekli petek se je delegacija slovenskih šolnikov iz Trsta in Gorice srečala v Rimu z ministrom za javno šolstvo Rossijem. Zvedeli smo, da je minister «pokazal popolno razumevanje» za šolske probleme slovenske manjšine v Italiji. Zgleda, da je minister poudaril dobre odnose med Italijo in Jugoslavijo, kar naj bi bila osnova za postopno rešitev vseh obstoječih problemov v zvezi z narodno manjšino.

V teku razgovora je delegacija slovenskih šolnikov govorila z ministrom o sedanjem zakonskem osnutku za slovenske šole. Baje je minister izjavil, da se strinja, da mora dobiti slovenska šola v Italiji enako ureditev brez pokrajinskih razlik. Minister je predlagal, naj sindikati imenujejo svojega zastopnika, ki bi moral biti v stalnem stiku s prosvetnim ministrstvom zato, da postavi vse predloge in poprav. ke v zvezi z vladnim zakonskim osnutkom. Na koncu je, kot poročajo, minister zagotovil, da bo «zastavil ves svoj vpliv za pravično ureditev slovenskega šolstva v Italiji».

Če se bo minister Rossi držal svojih zagotovil in obljub, bo slovenska manjšina v Italiji res lahko računala na ugodnejšo rešitev šolskih vprašanj. Do sedaj smo le videli, kako so razni krogi metali polena pod noge, kako so ovirali vsakršno pobudo, ki bi lahko zagotovila narodni manjšini tisto enakopravnost, o kateri se toliko govori.

Obljube in zagotovila ministra Rossija so sad dosedanjega enotnega stališča organizacij, ki delujejo med slovenskim življem. Ta enotnost je verjetno dala misliti rimskim državnikom, ki so dosedaj verjetno poslušali le besede tistih tržaških in goriških krogov, ki bi se radi vrnili v Mussolinijeve čase, da bi lahko prezrli demokratične pravice, pripadajoče Slovencem.

Toda enotnost organizacij, ki delujejo na slovenskem področju, ni edini niti ne odločilni moment sedanjega stališča ministra Rossija. Ne smemo pozabiti, da sta se za pravično in pravilno rešitev vprašanja slovenskega šolstva v Italiji izrekli Komunistična partija Italije in PSI. To je prav gotovo zelo zaleglo, kar potrjuje, da enotni nastopi Slovencev v Italiji ne bi bili preveč učinkoviti, če ne bi bili podprti od italijanskih delovnih in demokratičnih množic, ki jih vodijo levičarske sile. Tretji moment, ki je vplival na ministra, je tudi zadržanje jugoslovanskih krogov, ki niso mogli preko očitne krivice, katero so reakcionarni krogi pripravljali na škodo slovenske manjšine.

V bližnji bodočnosti bomo videli, kako se bo zadeva razvijala. Upamo, da se ne bo kje zataknilo in da se bodo odgovorni činitelji držali izrečenih besed. Na vsak način pa moramo računati, da vse ne bo šlo gladko izpod rok. Zato je poglavitne važnosti, da se na eni strani po tem vprašanju utrdi enotna volja Slovencev v Italiji, po drugi strani pa da se Slovenci še bolj naslonijo na tiste sile, ki jih lahko učinkovito branijo pred manevri sovražnikov demokratičnih pravic, narodnomanjšinskih pravic pa še posebej.

Tudi miljski občinski svet je v sredo na svoji redni seji razpravljal o zakonskem osnutku za slovenske šole in je na predlog svetovalca Kiljana Ferluge sprejel z večino glasov naslednje resolucijo:

«Miljski občinski svet je na svoji seji 13. februarja 1957 proučil zakonski osnutek za slovenske šole na Tržaškem in Goriškem, ki je bil sprejet na seji ministrskega sveta dne 28. decembra 1956. Glede na sedanje stanje slovenskega šolstva poziva ministrski svet, da popravi omenjeni zakonski osnutek v smislu ustavnih določb in obveznosti, prevzetih v mednarodnih pogodbah, da bodo slovenske šole popolnoma enakopravne z italijanskimi glede na ureditev in obstoj».

Proti tej resoluciji so glasovali socialdemokrati in republikanci, vzdržali pa so se demokristjani. Zanimivo je, da so prav socialdemokratje in republikanci glasovali proti, medtem ko so se demokristjani dokazali manj nasprotni s tem, da so se vzdržali od glasovanja. Najbolj je čudno stališče socialdemokratov, ki po drugi strani v Trstu izjavljajo, da je treba zakonski osnutek popraviti, in v Rimu (minister Rossi) pravijo, da bodo upoštevali zahteve Slovencev v Italiji.

PD «Zvezda» iz Podlonjerja nam je poslalo pismo, v katerem se zavzema v imenu svojih članov za pravično ureditev vprašanja slovenskega šolstva in protestira proti nameravanim diskriminacijam na škodo slovenske manjšine.

Vrhovni sovjet ZSSR: Koeksistenca je nujna

Po težkih dogodkih, ki so označili zadnje četrtletje lanskega leta, že zopet se kažejo znaki izboljšanja mednarodnega položaja in to predvsem po zaslugi aktivne miroljubne politike Sovjetske zveze, ki je v zadnjih dneh začela pravo «ofenzivo miru», kot jo imenujejo zahodni krogi.

Štiri sovjetske pobude označujejo dobo od 1. februarja dalje. Naj prej je sovjetska vlada predlagala zahodnim velesilam, naj se organizira sestanek štirih zunanjih ministrov, ki naj proučijo možnosti ureditve nekaterih najvažnejših vprašanj, med temi razorožitve. Nato je ministrski predsednik Bulganin poslal ministrskemu predsedniku Zah. Nemčije pismo, v katerem se zavzema za povečanje stikov med obema deželama, posebno še gospodarskih odnosov, in opozarja na možnosti rešitve vprašanja nemške združitve. V pismu se pravi, da bo Nemčija dosegla svojo enotnost le, če se bo razvilo prijateljstvo med ZSSR in Zah. Nemčijo.

Po tem pismu je Sovjetska zveza poslala trem zahodnim velesilam noto, s katero se zavzema za ugodno rešitev vprašanj, ki so nastala na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Predpogoj za to pa je prenehanje slehernega pritiska na tamkajšnje dežele, vmešavanja v njih notranje zadeve, vzpostavljanja strateških oporišč itd. V tej noti se pravi, da bi se morale velesile odreči vsakršnemu poskusu vključitve teh dežel v vojaške bloke.

Četrta poteza velikega pomena pa je prišla na dan v govoru sovjetskega zunanjega ministra Šepilova pred Vrhovnim sovjetom ZSSR. Šepilov je predlagal, naj se skliče mednarodna gospodarska konferenca, na kateri bi morali razpravljati o povečanju gospodarskih stikov med deželami, prav posebno pa med socialističnimi in kapitalističnimi državami.

Šepilov je v svojem govoru pred Vrhovnim sovjetom nakazal glavne smeri sovjetske zunanje politike. Predvsem je poudaril, da politika koeksistence ni nikak politični manever, marveč temeljni kamen sovjetske politike.

Glede mednarodnega položaja je ugotovil, da je bila dokazana pravilnost sklepa XX. kongresa KP SZ o izogibnosti vojne, da se bo ZSSR zavzemala za kolektivno varnost v Evropi in Aziji, za razorožitev, prepoved atomskega orožja, odpravo strateških oporišč.

Glede odnosov med ZSSR in ostalimi socialističnimi deželami je dejal, da se razvijajo na ugoden način, da so bile odpravljene nekatere napake in da se je v tem zadnjem času ponovno pokazala solidarnost med njimi. Kar se tiče Jugoslavije je Šepilov poudaril, da so se odnosi izboljšali, da pa so prišli s strani nekaterih jugoslovanskih elementov **določeni napadi** na ZSSR in druge socialistične dežele, ki ne predstavljajo pozitivnega elementa v nadaljnjem razvijanju teh odnosov.

Resolucije *partijskih plenumov*

V soboto je v Ljudskem domu v ul. Madonnina sekcija Sv. Jakob razdelila med svoje člane nove izkaznice Komunistične partije. V teku manifestativnega praznika so govorili tov. Cattonar, Vidali, June Cattonar za ZKM in Livija Gojča v slovenščini.

Za svojo požrtvovalno delo je tov. Romana Cellari prejela lepo darilo od komunistov. Nagrajeni so bili tudi mladinci, ki so se izkazali za časa včlanjevanja. V teku praznika sta se dva nova tovariša prijavila za vstop v partijo, nabrali so tudi 34.000 lir s podpornimi znamkami.

* * *

Tudi ZKM prireja svoje praznike ob priliki razdeljevanja novih izkaznic. Poleg praznika ZKM iz Sv. Jakoba skupno s sekcijo KP je mladina Sv. Ane organizirala svoj poseben praznik, na katerem je prinesel pozdrav tajništva ZKM tov. Roncelj.

Jutri, v soboto pa bosta dva praznika. V dvorani v ul. Vecellio za mlade komuniste središča mesta, ladjedelnice Sv. Marka in Arzenala. Tem bo prinesel pozdrav tov. Vidali; v dvorani pri Magdaleni pa bo praznik krajevnega aktiva ZKM, pozdrav bo prinesel tovariš Sema.

* * *

V ponedeljek so se sestali aktivisti sekcije «Pratolongo» na Skoljetu. Aktivisti so razpravljali in odobrili poročilo tov. Collija o sedanji ideološki debati v mednarodnem delavskem gibanju. V zaključku sestanka so aktivisti sprejeli resolucijo, v kateri se pravi, da odobravajo stališče partije in mednarodnega komunističnega gibanja do madžarskih dogodkov, ponovno poudarjajo pravilnost borbe za marksistično-leninistično načela proti vsakemu revizionizmu, poudarjajo zvestobo načelom proletarskega internacionalizma, ki tu temelji na slovensko-italijanskem bratstvu in katerega bodo branili proti vsakemu nacionalističnemu poskusu. Ta internacionalistična načela, so poudarili aktivisti v svoji resoluciji, so podlaga sile in nadaljnjega družbenega napredka, tržaški komunisti pa so ponosni, da so del mednarodne proletarske vojske, ki ji stoji na čelu Sovjetska zveza.

Tudi na plenumu sekcije v Miljah so po poročilu tov. Vidalija in razpravi sprejeli resolucijo, v kateri se pravi, da miljski komunisti soglasno sprejemajo oceno madžarske socialistične delavske partije in mednarodnega komunističnega gibanja o dogodkih na Madžarskem, se veselijo utrjene enotnosti socialističnih dežel ne čelu s Sovjetsko zvezo, poudarjajo pravilnost borbe za čistost marksistično - leninistične ideologije in ponovno potrjujejo svojo zvestobo načelom mednarodne solidarnosti delavskega razreda, ki tu prihaja do izraza v bratski povezavi med Slovenci in Italijani.

Sestanek CK KP

Danes popoldne ob 17 se bo na sedežu v ul. Capitolina 3 sestal Centralni komite KP TO, ki bo razpravljal o deželni avtonomiji.

Proračun Acegat
že zopet na mrtvi točki

- *Upravni odbor podjetja zavrnil priporočilo občinskega sveta za zmanjšanje primanjkljaja*

Zadnjič smo pisali, da je večina občinskega sveta na neroden način odgodila rešitev o proračunu Acegat. Pravili smo tudi, da bo slej ali prej pod silo razmer vsa zadeva prišla zopet z vso silo na dan, ker je nemogoče rešiti tako zapleteno vprašanje z akrobatskim in stvarnosti neodgovarjajočim rezanjem primanjkljaja, ne da bi se mislilo na prihodnost.

Tako se je tudi zgodilo. Upravni odbor Acegat je zavrnil s petimi glasovi proti enemu priporočilo večine v občinskem svetu za rezanje primanjkljaja od 1079 na 660 milijonov. Sedaj bo moral spregovoriti pokrajinski upravni odbor, ki bo lahko sprejel proračun Acegat z resničnim primanjkljajem in tako pozval občino, naj iz svojih sredstev krije primanjkljaj. Kritje pravega primanjkljaja pa pomeni po mnenju mož, ki tvorijo trhlo večino v občinskem svetu, zvišati tarife vseh uslug in tako zvaliti na ramena prebivalstva, pravzaprav delovnih ljudi, breme tega primanjkljaja, za katerega delovni ljudje niso krivi.

Kaj bo nastalo iz tega? Občina se lahko odreče kritju tako visokega primanjkljaja. V takem primeru generalni komisar lahko imenuje začasnega komisarja, ki naj bi podpisal sklep, proti kateremu bi bil občinski svet. Zadeva bi bila formalno rešena, težave pa bi nastale takoj za tem, ker bi se moralo misliti na zvišanje tarif, kar pa je zelo nepopularno med prebivalstvom. Če bi prišlo do takega postopka, bi nedvomno prišlo tudi do nove razprave v občinskem svetu. V takšnem ozračju pa bi bilo zelo težko, da bi občinski odbor dobil večino. Odprla bi se pot krize tržaškega občinskega sveta, krize, ki bi lahko v kratkem privedla do padca občinskega odbora, imenovanja komisarja — tokrat ne začasnega — in razpisa novih volitev.

In to zakaj? Zato, ker občinski odbor in njegovi sopotniki nočejo slišati o temeljiti preučitvi vprašanja Acegat in o njegovi prav tako temeljiti rešitvi. Takšno temeljito rešitev pa je moč najti le na ta način, da se upravni odbor Acegat demokratizira in da se sprejmejo odločni ukrepi za preureditev podjetja, ki bi lahko bilo brez primanjkljaja.

Toda za takšno rešitev je treba poguma, dobre volje in demokratičnosti. Teh pa ne najdeš v ljudeh, ki sestavljajo občinski odbor. Zato pada vsa krivda za sedanje stanje v tem največjem občinskem podjetju na ljudi in stranke, ki sestavljajo občinski odbor, čeprav se te odgovornosti krčevito otepajo. Predvsem pa padajo na tiste ljudi, ki pravijo, da zasledujejo interese delovnih ljudi, t.j. na socialdemokrate. Slednji bi se morali zavedati, da se morajo v resnici držati interesov delovnih ljudi, ne pa interesov svojega zavezništva z demokristjani, predvsem pa interesov svojega slepega, odurnega in nespametnega protikomunizma, kateremu podrejajo vse, tudi svoja zavezništva, tudi interese tržaškega prebivalstva.

Vprašanje Acegat bo rešeno, če bodo poslušali glas opozicije, če bodo preverili konstruktivne predloge komunistov, ki so bili dovolj jasni v teku razprave o Acegat. Drugače pa se bo prebivalstvo lep dan znašlo pred nevarnostjo povišanja tarif, kar bi bil nov udarec že tako težkim gospodarskim razmeram našega mesta.

Pogodba Francija - SZ

Ta teden so v Parizu podpisali trileto trgovinsko pogodbo med ZSSR in Francijo. Vsaka dežela bo izvažala proizvodov do višine 96 milijard frankov, kar je precejšnja vsota. Prejšnji trgovinski sporazum je predvideval znatno manjšo izmenjavo.

Kandidati v Avstriji

Do sedaj sta se prijavila dva kandidata na mesto predsednika avstrijske republike. Socialistična stranka je postavila za svojega kandidata ministra Schaerfa, ljudska stranka pa kandidira skupno z neodvisnimi prof. Wolfganga Denka.

Sklepi Vrh. sovjeta

Po poročilu Šepilova je Vrhovni sovjet sprejel več zelo važnih sklepov na liniji XX. kongresa KP SZ. Predvsem so sprejeli sklep o decentralizaciji nekaterih gospodarskih funkcij, nato sklep o teritorialnih in upravnih pravicah zveznih republikah, o pravicah na sodnem področju, na podlagi katerega bodo posamezne republike imele svoje lastne kazenske in civilne zakonike. Prav tako je Vrhovni sovjet razveljavil sklep, ki je bil sprejet leta 1944, odn. 1945 o preselitvi nekaterih narodnih manjšin za časa domovinske vojne proti nacifašizmu. Na podlagi tega sklepa bodo obnovili avtonomne republike Balgarov, Čečenov, Ingušev, Kalmikov in Karačajev. Te republike so bile razpuščene v vojnem času. Z njihovo obnovitvijo je Vrhovni sovjet popravil eno izmed napak, ki so bile nakazane na XX. kongresu KP SZ.

V dveh letih 20.000 Alžircev ubitih

Po uradnih podatkih je število Alžircev, ki so jih francoski kolonialisti ubili od 1. novembra 1954 do prve desetine februarja 1957, naraslo na preko 20.000. Samo v zadnjih desetih dneh so Francozi ubili 1000 Alžircev. V tem času so francoske oblasti izvršile smrtno obsodbo nad 16 domoljubi, med katerimi je bil tudi Francoz Yveton. Nadaljnjih 250 alžirskih rodoljubov čaka na izvršitev smrtne obsodbe.

Te številke, ki so daleč od resnice, ker je francoski list «France Observateur» zračunal, da so kolonialisti ubili v tem času nad 50.000 Alžircev, dokazujejo, kakšen teror izvajajo francoski vojaki po nalogu socialdemokratske vlade, ki noče priznati alžirskemu ljudstvu pravice do neodvisnosti.

V času, ko se poostrujejo francoski represivni ukrepi, je francoska vlada s pomočjo ameriškega volilnega stroja zmagala v OZN za en sam glas. S 34 proti 33 in 9 vzdržanimi je bila odbita afriško-azijska resolucija, s katero se je zahteval takojšnji začetek mirovnih pogajanj med Francijo in predstavniki alžirskega ljudstva. Ta pičla zmaga francoskega kolonializma pa dokazuje, da je javno mnenje vedno bolj obveščeno o grozotah v Severni Afriki in da bo slej ali prej zmagala pravica junaških Alžircev.

Concetto Marchesi *je umrl*

Ob 19,35 dne 12. februarja je v Rimu zaradi srčne kapi umrl tov. Concetto Marchesi, eden izmed največjih latinistov na svetu, dosleden borec za delavske pravice, poslanec v italijanskem parlamentu in član CK KPI.

Vest o njegovi smrti je zadela italijansko javno mnenje brez razlike. Vsi ljudje so gledali v njem človeka, ki je posvetil vse svoje življenje znanosti in borbi za resnico. Njegovemu spominu se danes klanjajo prijatelji, tovariši in politični nasprotniki.

Concetto Marchesi je umrl v starosti 79. let. Rodil se je 1. februarja 1878 v Catanii, bil je doktor romanistike in prava, leta 1915 je dobil redno stolico latinske literature na univerzi v Messini, nato je bil premeščen v Padovo, kjer je do leta 1949, ko je šel v pokoj, vodil svoje univerzitetno delo v splošni priljubljenosti.

Objavil je več del, ki so vzbudile veliko pozornost v vsem svetu. Prav posebno znana so njegova dela o Fedru, Tacitu, Marzialu Seneci in Lucreziu. O objavil je tudi «Zgodovino latinskega slovstva», ki je ena najpopolnejših.

Že v mladih letih je pristopil k naprednemu gibanju. Leta 1895 je postal član socialističnih organizacij. Leta 1921 je pristopil h KP. Za časa fašizma je aktivno deloval. Po padcu fašizma julija 1943 je postal rektor univerze v Padovi. To mesto je zapustil v trenutku, ko je videl, da ne more več braniti samostojnosti univerzitetne ustanove. Ob tej priliki pa je naslovil univerzitetni mladini tisti slavni poziv za borbo proti fašizmu, ki je navdušil tisoče in tisoče študentov, mladih delavcev in kmetov. Po vojni je nadaljeval svoje znanstveno delo in se vedno v prvih vrstah boril za pravice svojega ljudstva.

Goriški mladinci na obisku v Jugoslaviji

V nedeljo je 120 komunističnih in demokratičnih mladincev goriške pokrajine šlo v obmejni jugoslovanski pas na obisk. Mladinci, ki so bili povabljeni od Zveze mladine Jugoslavije, so obiskali dve tovarni in se udeležili veselice, ki jo je njim na čast priredila jugoslovanska mladina.

Odnosi Poljska-ČSR -Japonska

Po podpisu mirovne pogodbe med Japonsko in ZSSR sta tudi LR Poljska in LR Češkoslovaška podpisali sporazum o vzpostavitvi normalnih diplomatskih odnosov z Japonsko. S tem se postopoma normalizirajo odnosi med Japonsko in vsemi državami, ki so bile z njo v vojnem stanju.

Poljski odgovor KPTO

CK Združene delavske partije Poljske je na čestitke KPTO ob volilni zmagi tako odgovoril: «Pošiljamo vam svojo prisrčno zahvalo za čestitke, ki ste nam jih poslali ob volilni zmagi naše partije».

100.000 brezposelnih več

Državni statistični urad je objavil podatke o zaposlenosti v Italiji. Po teh podatkih je bilo novembra 1956 1.857.857, decembra pa 1.960.396 brezposelnih. To pomeni, da je število brezposelnih naraslo v enem mesecu za 100.000 enot.

Zaključki kongresa PSI

Zaključek 32. kongresa PSI je presenetil marsikoga. Predvsem je presenetil buržoazne kroge, ki so že sklepali, da so socialisti prešli na antikomunistične pozicije in da bodo v njih našli zveste zaveznike v borbi proti silam, ki se zavzemajo za prenovitev italijanske družbe. Obsedene antikomuniste, reakcionarje in konservativce, ki jih je nemalo tudi med voditelji socialdemokratske stranke, je zaključek kongresa spravil v neroden položaj, ker so kongresisti dokazali svojo voljo nadaljevati po poti razredne enotnosti, interesov delovnih ljudi in revolucionarnosti.

To usmeritev kongresa PSI je pokazalo glasovanje za novi Centralni komite, v katerem bo sedelo 30 pripadnikov struje bivših Morandijevcev, 27 predstavnikov Nennijeve struje, 15 pripadnikov Bassa in 9 pripadnikov Pertinija. Rezultati so dokazali, da hočejo socialisti politiko, s katero naj se doseže združitev s socialdemokrati, a ne na podlagi prehajanja na reformistične pozicije. Kongres je tudi dokazal, da se zahteva od socialdemokratskih voditeljev poteza, naj dokazujejo svojo dobro voljo. Dobra volja bi morala priti do izraza s tem, da se vodstvo PSDI odreče centristični politiki, atlantizmu in svoji antikomunistični obsedenosti.

Prav zato so reakcionarni in konservativni krogi napadli ta rezultat. Saragat pa je kar izjavil, da je Nenni nezanesljiv element, ki se ne zna odreči svojemu desetletnemu bratenju s komunisti in nima poguma odločno se zavzeti za «svobodni in demokratični socializem» (v zavezništvu z demokristjani, op. ur.).

Po dolgih pogajanjih je CK PSI v sredo izvolil novo 21-člansko vodstvo, v katerem ni predstavnikov Pertinijevih somišljenikov, niti ne samega Pertinija, ki je bil do kongresa podtajnik stranke. Pertini se je sam odrekel mestu v vodstvu, da olajša sestavo vodstva, kar je sam izjavil. Tajnik je ponovno Nenni, tajništvo pa sestavljajo Nenni, Basso, De Martino, Mazzali in Vecchietti.

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Vedno resnejši položaj tržaške mladine

- **Nad 6000 mladincev v oktobru 1956 iskalo prvo zaposlitev**
- **Med izseljenci ena tretjina mladincev**

Ni prvič, da naš list seznanja javno mnenje z resnim položajem tržaške mladine in zahteva od merodajnih oblasti primernih in konkretnih ukrepov za konstruktivno rešitev težkih problemov mladine. Tudi ni prvič, da pozivamo mladinska gibanja, naj delujejo enotno v obrambi mladinskih pravic in za uresničitev njenih teženj.

Naša akcija je obrodila sadove. Če danes lahko ugotavljamo, da je število zaposlenih mladincev naraslo v primeri s prejšnjimi leti, če je bil končno izdan zakon, ki urejuje problem vajeništva in je bil izdan tudi zadevni pravilnik, je vse to po zaslugi enotne borbe, ki so jo vodili v preteklosti tržaški mladinci, kot tudi mladinci vse Italije.

Imamo sicer še mnogo nerešenih problemov mladine in tudi položaj tržaške mladine je vedno resnejši, prav o tem hočemo spregovoriti v tem članku in povedati svoje mnenje, in to v trenutku ko se v občinskem in pokrajinskem svetu in raznih strankah proučujejo problemi gospodarske krize našega mesta

Kakšno je danes stanje v Trstu?

Število mladincev in mladink do 21. leta starosti, ki iščejo prvo zaposlitev, stalno narašča: 3.817 jih je bilo v oktobru 1955, 5.881 v septembru 1956 in 6.062 v oktobru 1956. Slednji nimajo izgledov, da bi našli zaposlitev.

Položaj mladih diplomirancev in doktorjev

Večina zaposlene mladine dela v trgovinskem in obrtniškem sektorju. Prav ta sektorja pa najbolj občutita krizo in zato skušajo trgovci in obrtniki, kolikor se da, znižati režijske stroške in to z omejevanjem pravic svojih nameščencev, periodičnimi suspenzijami z dela in končno z odpustom. Jasno je, da taki ukrepi najprej zadenejo mladino, ki živi zaradi tega v stalni negotovosti za svojo bodočnost.

Še težji je položaj diplomirancev in doktorjev, ki vsako leto končajo svoje študije. Za slednje je še težje najti zaposlitev. V dokaz resnosti tega problema, naj navedemo, da je samo leta 1956 diplomiralo 471 mladincev in mladink, 183 pa jih je doktoriralo.

Kakšne so posledice tega stanja?

Prva in najbolj resna posledica, je, da smo priča pravcatemu begu mladinskega elementa iz Trsta. Ta pojav najbolj zgovorno kažejo statistični podatki o izseljevanju. Od 4.456 Tržačanov, ki se je izselilo v prvih desetih mesecih 1956, je bilo 1.496 mladincev in mladink v starosti od 25 do 34 leta, to je ena tretjina od celotnega števila izseljenih. Mladinci pod 16 leti, ki so leta 1955 predstavljali 18% izseljenih Tržačanov, so leta 1956 poskočili na 20%. Samo v novembru 1956 se je izselilo 142 mladincev in mladink pod 15 letom starosti in 470 v starosti od 16 do 34 let. Gre za mladino, ki je odšla v Avstralijo in druge dežele, da si poišče to, kar jim Trst ne more dati: delo, bodočnost.

Trst se stara

Tako odhaja naša mladina, najbolj dragocen kapital, kar ga imamo in kateri predstavlja bodočnost Trsta. Ta pojav mora resno zaskrbljati, ker število odhajajočih stalno narašča. Po drugi strani pa opažamo postopno staranje tržaškega prebivalstva. Trst je danes eno izmed najbolj «starih» mest Italijanske republike. Starejše osebe so namreč razmeroma številnejše, kot v drugih središčih države. Trst je mesto, kjer imamo več umrlih kot rojenih: leta 1955 se je rodilo 2710 otrok, umrlo je 3190 oseb; v prvih desetih mesecih 1956 se je rodilo 2335 otrok, umrlo je 2964 oseb. Pada nadalje tudi število porok. V septembru, oktobru in novembru 1956 je bilo 162 porok manj kot v istih mesecih leta 1955.

Trst je postal mesto, iz katerega odhaja mladina in najboljša specializirana delovna sila, na njena mesta prihajajo v velikem številu ljudje iz istrskih vasi, ki se nameravajo večinoma stalno naseliti. Gre predvsem za delovno silo brez vsake kvalifikacije. Vse to povzroča globoke spremembe v ustroju tržaškega prebivalstva, spremembe polne nevarnosti, predvsem tiste, ki jo je pred kratkim prikazala revija «Trieste», «da se bo naš Trst spremenil v veliko mestno središče, kot jih imamo v Italiji na jugu, prenatrpano s komaj priseljenim kmetijskim prebivalstvom, ki ni kvalificirano in sposobno kvečjemu za navadna, nekvalificirana dela, katero ne bo moglo najti hitre zaposlitve v najproduktivnejših sektorjih mestnih dejavnosti».

Stališče mladih komunistov

Mladi komunisti pa se nikakor ne mislimo pasivno prilagoditi tem perspektivam, ker smo prepričani, da se mesto lahko zopet gospodarsko dvigne, zopet prevzame svojo tradicionalno vlogo mednarodne luke, ki mu po svej pravici pripada in jo je nakazal sam predsednik republike Gronchi v svojem govoru, ko je bil v našem mestu.

Do gospodarske obnove Trsta bo prišlo preko ustanovitve integralne proste cone, sestave organičenega načrta s strani vlade. In mi mladi komunisti se bomo borili ob strani vseh tistih sil, ki se borijo za te zahteve, prepričani, da tolmačimo misel in težnje vse tržaške mladine, ki hoče živeti in delati v Trstu in ne v tujih deželah.

Prepričani smo, da tržaška mladina lahko da in tudi mora dati poseben doprinos k tej veliki bitki za rešitev Trsta pred katastrofo. Zato apeliramo na vsa tržaška mladinska gibanja: srečajmo se, da preučimo skupaj akcije, ki jih lahko napravimo kot mladina, da na ta način prispevamo k splošni akciji za preporod Trsta.

D. P.

Revolucija in kontrarevolucija na Madžarskem

Objavljamo del govora, ki ga je imel tov. Georgij Dej, prvi sekretar Delavske partije Romunije na sestanku aktivistov avtonomne madžarske pokrajine Transilvanije, ki zelo dobro karakterizira dogodke na Madžarskem.

Marksizem - leninizem nas uči, da je smatrati za socialno revolucijo korenito spremembo v življenju družbe, globoko preosnovo proizvodnih odnosov, akcijo naprednega značaja, ki stremi za tem, da zamenja nižji socialni režim z višjim režimom, ki stremi za dosego državne oblasti s strani naprednega razreda.

Revolucija pomeni vedno velik korak naprej po poti zgodovinskega napredka v razvoju družbe. Prav zaradi tega je Marx imenoval revolucije «lokomotive zgodovine». Napreden in revolucionaren je tisti socialni proces, ki odgovarja objektivnim zahtevam razvoja družbe, dvigajoči se poti zgodovine, ki ustvarja za delovne ljudi bolj dosegljivo pridobitev politične in gospodarske oblasti ali ki krepi in razvija socialne pridobitve ljudstva, ki stremi za uničenjem izkoriščanja človeka po človeku in dosego popolne zmage socializma. Obratno, kar se pa tem ciljem zoperstavlja, služi vedno interesom reakcionarnih, kontrarevolucionarnih sil.

Temeljna značilnost vsake revolucije obstoja v prehodu oblasti iz rok enega razreda v roke drugega. Toda ni mogoče označiti za revolucijo kakršnokoli zamenjavo enega razreda s strani drugega. Če se vstaja podžiga proti oblasti, ki jo ima prednji, progresivni razred — kot je bil primer Madžarske — če je stari nadvladajoči razred, ki se polasti oblasti, ne gre za revolucijo, marveč za kontrarevolucijo.

Značaj revolucije

V zgodovini so bili primeri, da so se široke množice delovnih ljudi, prevarane od reakcionarnih sil, dvignile proti lastnim razrednim interesom, in so tako objektivno, proti svojim namenom in volji, služile interesom sovražnih socialnih sil.

Ni mogoče presojati značaja revolucije, kot vsako drugo socialno gibanje, ne na podlagi statističnih podatkov in številčnih kriterijev, na podlagi razmerja udeležbe nekaterih predstavnikov različnih razredov, in ne na podlagi subjektivnih teženj, želja tistih, ki se udeležijo. Značaj vsake revolucije je določen po socialnih nalogah, ki jih uresniči. Kar je odločno za sodbo, je katerim razrednim interesom odgovarja revolucija, h katerim ciljem se nagiblje, kateri so razredi, ki so objektivno interesirani za njen razvoj.

Kontrarevolucionarni značaj dogodkov na Madžarskem je bil določen od dejstva, da je — zaradi težkih pomanjkljivosti v delovanju partije in dezorientacije množic — reakciji uspelo prevarati dobro vero množic in zadati udarce pridobitvam revolucije in interesom socializma.

Cilji reakcionarnih sil

Ali bi se morda hotelo zahtevati, da so kardinal Mindszenty, princ Eszterhazy, grof Takacs, princ lichtensteinski zastopali delovne ljudi? Za vsakega, ki je v dobri veri ne more biti dvoma, da so slednji zastopali izkoriščevalske razrede in imperialistično reakcijo, socialne sile, ki so hotele vzpostaviti buržoazno-agrarni režim, odpraviti nacionalizacijo proizvajalnih sredstev in agrarno reformo, odtrgati Madžarsko od družine socialističnih držav, povzročiti izgubo njene nacionalne neodvisnosti in jo spremeniti v ognjišče napadalnih provokacij in podpihovanja šovinizma ter revizionizma, kar bi postavilo v nevarnost mir v Evropi in vsem svetu.

Kam bi privedla kontrarevolucija

Ni mogoče označiti z besedo «revolucija» gibanje, ki bi spravilo Madžarsko s poti njenega socialno-gospodarskega razvoja in jo privedlo pod šibo izkoriščevalskih razredov ter jo vnovič zasužnjilo imperialističnim silam. Kar se tiče besede «nacionalna revolucija», ki se je zahodni reakcionarni tisk in radio tako široko poslužujejo trdivši, da so imeli madžarski dogodki značaj nacionalnega osvobodilnega gibanja, je jasno, da v resnici samo gibanje, ki stremi za tem da se otrese tujega jarma, da se osvobodi in si pridobi nacionalno neodvisnost in suverenost, bi lahko zaslužilo ta naziv. Taka gibanja se pojavljajo in vedno bolj pospešujejo v kolonialnih in odvisnih deželah, kot so Alžir, Malezija, Ciper, južna Koreja in številne druge dežele, kjer se vršijo junaške borbe za osvoboditev izpod imperialističnega jarma. To so prava nacionalna osvobodilna gibanja.

Popolnoma različen je položaj madžarskega naroda, ki je —potem ko se je osvobodil izpod fašističnega jarma — izoblikoval svojo državno oblast, ki jo je izvajal v svobodni, neodvisni in suvereni deželi. Ta zgodovinska stvarnost zruši vsak klevetniški poskus špekulacije z nekaterimi pomanjkljivostmi, ki se lahko včasih pojavijo v odnosih med socialističnimi deželami in so bile ter so vedno premoščene v duhu socialističnega internacionalizma, v skladu z načeli popolne enakosti pravic med vsemi socialističnimi deželami.

Leninova analiza poraza 1920

Če bi kontrarevolucionarni poskus uspel, bi to privedlo do odtrganja Madžarske od njenih resničnih prijateljev — socialističnih dežel — njene osamitve pred imperialističnimi velesilami, privedlo bi do gospodarskega in političnega zasužnjenja, to je nacionalnega zasužnjenja madžarskega naroda.

Naša partija se v celoti strinja z oceno, ki jo je dalo plenarno zasedanje začasnega Centralnega komiteja Delavske socialistične partije Madžarske, na podlagi katere oborožena vstaja na Madžarskem v svojem bistvu ni bila ne revolucija in ne «nacionalna revolucija», marveč kontrarevolucija. Mi smatramo tudi kot popolnoma pravilno oceno o vlogi vlade, ki ji je načeloval Imre Nagy. Kar se tega tiče smatramo prav posebno sodobno globoko analizo, ki jo je napravil Lenin leta 1920 po porazu madžarske socialistične revolucije. Lenin je dejal, da je bil eden izmed glavnih vzrokov tega poraza, politika tistih, ki so se izjavljali da so komunisti, niso pa izvajali politike, ki bi odgovarjala diktaturi proletariata, izkazali so se kot oklevajoči in strahopetci, koketirali so z buržoazijo in pogostoma so enostavno sabotirali in izdali proletarsko revolucijo. S temi oklevanji so dejansko pomagali intervenciji imperialistov in kontrarevolucionarnih sil buržoaznih dežel. Lenin je dokazal, da se je del istih postavil «odkritosrčno» na stran revolucije, se odkritosrčno izjavljal za komuniste. To pa ne menja bistva problema: nekdo, ki se «odkritosrčno» izjavlja za komunista, ki pa dejansko, namesto da bi vodil povsem odločno in pogumno politiko, polno požrtvovalnosti in junaštva (samo taka politika pomeni priznavanje diktature proletariata), okleva in se prepušča strahu tak človek je kriv — zaradi pomanikanja značaja, svojega oklevanja — istega izdajstva, ki ga napravi izdajalec v pravem pomenu besede. Iz osebnega gledišča je velikanska razlika med človekom, ki izda zaradi šibkosti in tistim, ki izda premišljeno, preračunano. Iz političnega gledišča te razlike ni, ker politika dejansko predstavlja usodo milijonov ljudi in ta usoda ne menja, če so bili milijoni delavcev in revnih kmetov izdani od oseb, ki so agirale zaradi šibkosti ali od oseb, ki so agirale zainteresirano.

Demagoške agitacije

Desetletja so pretekla odkar je Lenin napisal te besede, ne da bi slednje kaj izgubile glede na njihovo sodobnost.

V odvijanju madžarskih dogodkov so napravile največjo škodo demagoške agitacije, zmede in zbeganost, ki jih je povzročilo delovanje enega dela intelektualcev, posebno pisateljev iz krožka «Petöfi». Ti intelektualski krogi so igrali prav posebno nevarno vlogo zaradi zagrizenosti s katero so — osvetljujoč geslo o «svobodi« in «demokraciji» — oblatili uresničitve ljudske oblasti, vršeč načrtno akcijo obrekovanja in diskreditiranja partije in revolucionarnih pridobitev množic.

Demokracija obstoja v ljudski oblasti in prvič je bila dejansko uresničena v socialističnih deželah, kjer so si delovni ljudje priborili oblast. V družbi ki je razdeljena na nasprotujoče si razrede — zatiralce in zatirane, izkoriščevalce in izkoriščane — ni bilo nikoli in tudi ne more biti nikoli prave demokracije. Taka družba predstavlja vedno obliko razredne nadvlade, ki jo vršijo izkoriščevalci nad veliko večino ljudstva. Lenin je dokazal, da je taka demokracija lažniva, pohabljena in licemerska, kot je «svoboda», ki jo zatiranje nudi delovnim ljudem.

Proletarska, socialistična demokracija, je nova in višja oblika demokracije. Socialistična demokracija je najširša demokracija, ker zagotavlja in jamči izvajanje pravic in uživanje demokratičnih svoboščin pretežni večini prebivalstva — delovnim množicam mesta in vasi. Njeno bistvo obstoja ne v formalnih plateh, marveč v tem, da je njena osnova socialistična last proizvajalnih sredstev in emancipacija delovnih množic od izkoriščanja, opira se na dejstvo, da oblast pripada delavskemu razredu v zavezništvu z delovnimi kmeti, ki jo rabijo kot orodje za izgradnjo socializma, za obrambo koristi velike večine ljudstva v borbi proti ozki manjšini, katere interesi terjajo ohranitev izkoriščanja in zato sanja o povratku v prejšnje pogoje.

Socialistična demokracija

Lenin je dejal: «Vidimo številne bivše marksiste — n. pr. iz tabora menševikov, ki bi hoteli, da bi se v dobi odločilne borbe proletariata proti buržoaziji, da se premoč lahko izvaja z demokracijo na splošno». In Lenin je odločno podčrtal, «da ne more biti vprašanja demokracije na splošno v teku ostre borbe buržoazije proti proletariatu».

Vprašati moramo: za koga demokracijo? za koga svobodo? Za delovne ljudi ali za izkoriščevalce?

Dokler obstojajo izkoriščevalski razredi in ostanki slednjih, mednarodni imperializem in njegovi agenti, ni mogoče govoriti o «demokraciji» za vse — za delovne ljudi, ki gradijo socializem, kot za sovražnike socializma. V znamenju osnovnih interesov naroda, nam ni dovoljeno trpeti, da se poslužujejo svoboščin ljudske demokracije proti samim osnovam demokracije, da se sabotira demokracijo preko politike, ki bi dopustila svobodo akcije silam, ki so sovražne socializmu. Izkušnja Madžarske je, z dejstvi v rokah, še enkrat dokazala, da so bili najbolj zagrizeni zagovorniki gesla dozdevne «demokratizacije» prav tisti, ki so, v cilju da uničijo socialistično de- jo, težili in delali na vzpostavijo buržoazno d- cijo in fašistično diktat-

Frazarjenje socialšovinist

V pozdravu, ki ga j Lenin pred 37 leti ma delovnim ljudem, je na je zmaga socialistične je nemogoča brez proletariata, oblasti e mega razreda, sile nje ganizacije in njegove di centralizirane oblasti... ne bodo fraze o «dem na splošno, «enotnosti «enotnosti demokracij itd. itd. — te fraze, k filistejski socialšovini Kautckijevci tako zelo lj te fraze ne bodo služ nič. Slednje samo ka gled, zaslepljajo zavest ze ovekovečujejo staro nost, mrtvilo, razvado zma, parlamentarizma, ne demokracije».

Lenin je napisal, da gradnje socializma lah govito vrši samo dela red, to je tisti razred tiranimi, ki «bo znal vsem nalogam, preizk ki bo znal prenesti v ge, velike žrtve, ki ji vina neogibno terja od ki pretrga s preteklost drzno odpira pot v dočnost, to je samo tist katere najboljši ljudje nili vse svoje sovraštvo čevanje proti vsemu ka lomeščanskega, filistejs je proti lastnostim, ki procvitajo med mal stvom...».

Zgodovina zadnjih začenši z dogodki hodom na oblast hitler končavši s kontrarevol Madžarskem — nam d da so fašistična gibanj na oblast v raznih deže rajoč se na malomeščan ment.

Nauki madžarskih dogodkov

Prvi nauk, ki ga j povleči iz madžarskih kov, je potreba borb brambo ideološke enot notnosti volje in v partije in delavske reda, ne da bi se trp manjše oklevanje kar ga tiče, in da se deluje vovalnostjo, predanostj rečnostjo za okrepitev naše partije.

(Nadaljevanje na IV s

Zborovanje komunistov industrijskega sektorja

- ***Poročilo tov. Tescarija***
- ***Živahna diskusija tovarišev iz večjih tovarn***

V nedeljo zjutraj je bilo v dvorani Ljudskega doma v Trstu zborovanje tovarniških komunistov. O sedanjih nalogah komunistov je podal poročilo tov. Tescari. Na predsedstvu so bili tov. Destradi, ki je otvoril zborovanje, tov. Marija Bernetič, Tominez in Desanti.

Temo in nit, ki je vezala vse poročilo *Tescarija* lahko povzamemo v teh besedah: borbe s konkretnimi cilji za izboljšanje plač in življenjskih pogojev, ki jih delovni ljudje čutijo. Govornik je napravil analizo položaja v večjih industrijskih kompleksih v Trstu, primerjal povišanje proizvodnje na eni strani, na drugi pa ustalitev mezd in števila zaposlenih delavcev ter podčrtal povečano izkoriščanje. K večjemu izkoriščanju je treba dodati naraščanje potrebe delavcev spričo splošnega poslabšanja gospodarskega stanja in naraščanja draginje. Zato se osnovna zahteva delavcev izraža v geslu: večji zaslužek.

Tov. Tescari je nato razčlenil drugo plat položaja v industrijskem sektorju, to je krizo v raznih tovarnah, kot pri Sv. Roku ter navedel številne stečaje v letu 1956 in kot posledico naraščanje brezposelnosti.

V sedanjem položaju se postavlja torej v ospredje zahteva po izboljšanju življenjskih pogojev, začenši z borbo na tovarniški ravni. V tej borbi se lahko dosežejo konkretni rezultati, kot nam dokazuje zadnji primer Arzenala. V zaključku analize položaja, ki jo je napravil na podlagi bogate dokumentacije, je tov. Tescari podčrtal, da obstojajo pogoji za učinkovito borbo delovnega razreda na osnovi konkretnih zahtev, ki so izraz najbolj občutenih teženj delovnih ljudi. Borba je bistveni element, ker delodajalec ničesar ne daruje in vsako izboljšanje je rezultat delavske borbe. Zato je potrebno ustvariti v vseh delavcih zavest borbe, mobilizirati jih za akcijo, začenši z oddelki, delavnicami. Pri tem morajo dati komunisti vzgled, ker na komuniste gledajo vsi delavci, kot na najbolj pripravljene in borbene elemente.

Govornik je nadalje obravnaval značilnosti sindikata in njegove vloge, prav posebno sindikalno sekcijo v tovarni in notranjo komisijo, za enotnost katere je treba voditi resno in učinkovito kampanjo. Nakazal je obenem naloge komunistov v tovarnah. Podlaga partije v tovarni je celica in tovariši morajo skrbeti za delovanje celičnega komiteja, tajništva celice, vodje skupin in za celice v delavnicah zato, da bo celica na višku svoje naloge političnega vodnika kar se tiče političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj, krajevnega in mednarodnega značaja, da bo proučevala in poznala notranji položaj tovarne in se zavedala svoje vloge.

Diskusija

V tem smislu se izvaja razlikovanje med nalogami sindikata in partije, prepreči se zmešnjava. Komunisti morajo nuditi vso pomoč sindikatu, istočasno pa je treba razvijati primerno politiko kadrov za partijo s tem, da se pomaga sindikalni organizaciji pri ustvarjanju njenih voditeljev v podjetju.

V zaključku poročila je tov. Tescari pozval tovariše, naj se lotijo dela za uresničitev začrtanih nalog, da bodo aktivnejši v borbah, ki čakajo delovni razred industrijskega sektorja.

Po poročilu se je razvila diskusija. Tov. *Desanti* je objasnil položaj v Tovarni strojev v zvezi z zahtevami delavcev ter nakazal, kako je treba voditi borbo in razložiti delavcem rezultate To naj se napravi z delegacijami delavcev, ki bodo šle med stavko na ravnateljstvo, kot tudi z organiziranjem zborovanj po končani stavki. Govoreč o nalogah komunistov, je ugotovil zelo pozitivne rezultate politično-ideološke debate, ki je potrdila pravilnost naših stališč o proletarskem internacionalizmu in osnovnih temah naše ideologije, je politično mobilizirala tovariše in okrepila njihove politične sposobnosti. Glede na organizacijo partije v tovarni, je dejal da se mora tovarniška celica drugače kretati kot teritorialna organizacija, razbremeniti jo je treba upravno - birokratskega dela, da se bo lahko osredotočila na politično dejavnost. Zato je potrebna prožna organizacija, učinkovita mreža vodje skupin in globok razvoj političnih vprašanj s strani tovarišev.

Položaj po tovarnah

Tovariš iz Arzenala je nato govoril o zahtevah in doseženih uspehih v zadnji enotni akciji. Obrazložil je značilnosti te akcije in njen razvoj ter podčrtal, da je bila enotnost na bazi odločilne važnosti za uspeh. Ovrgel je nadalje pojme, da sami ni mogoče ničesar doseči. Tako mišljenje ustvarja nezaupanje in podcenjevanje delovnega razreda.

O pogojih v Ilvi je spregovoril tov. *Debarbora*, ki je navedel konkretne podatke o povišanju proizvodnje. Do povišanja je prišlo zaradi vedno večjega izkoriščanja delavcev, kar dokazujejo tragične številke o nezgodah na delu. Pri tem ima Ilva žalostno prvenstvo: 4 mrtve v zadnjih 13 mesecih. Podčrtal je nadalje potrebo, da se delavcem izčrpno obrazloži, kakšno je stanje v tovarni ter dejal, da morajo biti komunisti pri tem objasnjevanju prvi, najbolj aktivni in povezani z vsemi delavci.

Tov. *Ursini* (Tovarna strojev) je na kratko govoril o zahtevah, ki so jih postavili delavci v tej tovarni ter o izkušnjah, ki jih je pridobil na zadnjem zasedanju Delavskih zbornic v Torinu. Podčrtal je važnost zahtev, ki se postavljajo v posameznih oddelkih in delavnicah. Prav poseben poudarek pa je dal v svoji intervenciji problemu enotnosti delavskega razreda, ki se uresničuje v borbi, kot se v borbi utrjuje sindikalna in partijska organizacija.

Kritično oceno razmer v Aquili je podal tov. *Vascotto*. Spregovoril je o pomanjkljivostih sindikalne sekcije ter na-

(Nadaljevanje na IV. strani)

Deklaracije KP SZ, Francije in ČSR

Odlomek iz deklaracije KP ČSR in KP Francije

Objavljamo odlomek skupne deklaracije, ki sta jo odobrili delegaciji KP Češkoslovaške in KP Francije ob zaključku razgovorov, ki so bili v Pragi od 16. do 19. januarja t.l.

«Svetovna reakcija se dobro zaveda, da ima enotno mednarodno delavsko gibanje lahko odločilno vlogo za upropaščenje njenih načrtov. Zato skuša z vsemi sredstvi sabotirati to enotnost, ošibeti komunistične in delavske partije, dezorientirati člane teh partij. Svetovna reakcija podpira in širi vsako revizionistično ideologijo.

Predstavniki obeh partij smatrajo, da revizionizem, pa naj se pojavi v kakršni koli obliki, je lahko v korist samo imperialistični reakciji. Izven marksistične-leninistične poti, obstoja samo pot reformizma in kapitulantstva. Obe delegaciji smatrata tudi, da vsak poskus razdvajanja mednarodnega komunističnega gibanja v takozvane «stalinovske» in «nestalinovske» struje ali v «stare» in «nove», kot tudi ideja, da bi v mednarodnem komunističnemu gibanju lahko obstojalo več centrov, dejansko ne pomenijo nič drugega, kot postaviti v spor načela marksizma-leninizma in proletarskega internacionalizma, ki sta jim obe partiji neminljivo zvesti.

Komunistična partija Sovjetske zveze, ki vodi uspešno razvoj najmogočnejše socialistične dežele, predstavlja odločilno silo delavskega gibanja in svetovnega socializma. Bila je in ostane center mednarodnega komunističnega gibanja, bogati vir izkušenj, ki so skupne vsem revolucionarnim proletarskim partijam.

Razlika v političnih in gospodarskih pogojih, nacionalne posebnosti in tradicije delavskega gibanja v vsaki deželi, so činitelji, ki jih morajo komunistične in delavske partije upoštevati, da lahko igrajo učinkovito vlogo. Vendar pa nauki velike socialistične Oktobrske revolucije, ki je odprla zmagoviti pohod socializma in osnovne izkušnje Komunistične partije Sovjetske zveze v teku njenih dolgih, težkih in zmagovitih borb v izvajanju diktature proletariata, to je najširše demokracije za ljudstvo — so univerzalne vrednosti.

Koncepcija o takozvanem «nacionalnem komunizmu», ki jo postavlja reakcija, ima očividen namen, da bi pripravila delavski razred do tega, da se odpove tem izkušnjam in tem naukom. To bi pozneje omogočilo vzpostavitev nadvlade imperializma v raznih socialističnih deželah».

Iz sporazuma KP ČSR in KP SZ

Meseca januarja so se vršili v Moskvi razgovori med delegacijama KP Češkoslovaške, ki jo je vodil sekretar tov. Novotny in KP Sovjetske zveze, ki jo je vodil tov. Hruščev. 31. januarja sta delegaciji podpisali skupno deklaracijo, iz katere povzemamo dva odlomka.

«Ugotovilo se je tudi, da so, v teku fašističnega upora na Madžarskem, ko so imperialisti računali z osamitvijo Madžarske od socialističnega tabora in z organiziranjem kontrarevolucionarnih provokacij v deželah ljudske demokracije, socialistične dežele, ki so jih vodila načela proletarskega internacionalizma, iskreno podprle revolucionarne sile madžarskega naroda, dočim so se narodi teh dežel še tesneje strnili okrog svojih komunističnih partij in ljudskih vlad.

S tem, da je nudila pomoč madžarski revolucionarni delavsko kmečki vladi, in to na njeno zahtevo, v borbi proti kontrarevolucionarnim silam, je Sovjetska zveza izpolnila svojo mednarodno dolžnost do madžarskega naroda, do vsega socialističnega tabora in mednarodnega revolucionarnega gibanja ter pripomogla k ohranitvi in utrditvi miru v Evropi.

Češkoslovaško ljudstvo, združeno okrog Centralnega komiteja Komunistične partije Češkoslovaške in svoje vlade, je dalo v teh dneh dokaz revolucionarne enotnosti, visoke politične zrelosti in neuničljive zvestobe stvari socializma in mednarodne delavske solidarnosti. To zadržanje češkoslovaških delovnih ljudi, ki jih vodi Komunistična partija in so združeni v narodni fronti, je bilo v veliko podporo zdravim revolucionarnim silam madžarskega naroda v njihovi borbi proti kontrarevoluciji.

Upoštevajoč dejstvo, da reakcionarni imperialistični krogi pospešujejo svoje poskuse za motenje enotnosti socialističnih dežel, za razdvajanje mednarodnega komunističnega gibanja, za kompromitiranje avtoritete velikih idej marksizma-leninizma, ki stalno narašča v vsem svetu, in da bi sprožili ideološko križarsko vojno proti komunizmu — smatrajo predstavniki Komunistične partije Sovjetske zveze in Komunistične partije Češkoslovaške kot skupno dolžnost obeh partij, da se še odločneje borijo za nadaljnjo utrditev aktivne enotnosti socialističnih dežel in enotnosti komunističnih in delavskih partij na osnovi nauka marksizma-leninizma. Obe partiji smatrata kot potrebno nenehno vzgajati ljudstvo v svojih deželah v duhu proletarskega internacionalizma, ki združuje ljudstva socialističnih dežel v bratski družini in jih povezuje z delovnim ljudstvom vsega sveta.

(Nadaljevanje na IV. strani)

Za vsakog nekaj

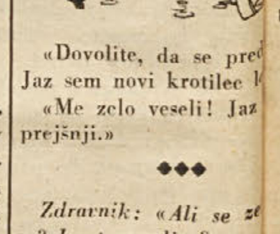

«Dovolite, da se pre Jaz sem novi krotilec l

«Me zelo veseli! Jaz prejšnji.»

◆◆◆

Zdravnik: «Ali se z te? Imate mrzlico?»

«Da, doktor.»

«In ponoči vam mo prav je vroče, šklepe bje?»

«Ne, so v kozarcu.»

◆◆◆

Mati je prvega v vprašala svoje tri sinčke, jim kupi za priboljšek.

Otroci so začeli našte mogoče tako glasno, d bilo mogoče pomiriti. šem hrupu pa je bilo sl mico:

«Želela bi imeti tri pridne in poslušne otro

«Oho», je rekel na «potem nas bo kar šest

◆◆◆

Mladenič je vprašal Twaina, kaj misli o za stanu. Slavni humorist kole odgovoril:

«Zakon je podoben trdnjavi. Tisti, ki so zu čejo noter, oni, ki so rinijo ven.»

KULTURA IN ZNANOST

"Na nočnih poteh" v uprizoritvi SNG

V nedeljo 10. februarja popoldne je SNG v Trstu pred polno dvorano Avditorija uprizorilo dramo italijanskega sodobnega pisatelja Renata Lellija «Na nočnih poteh».

Igra ponazarja konflikt, pred katerim se je znašla buržoazna družina po zločinskem prestopku sina Maurizija; značaj Maurizija je ostra kritika odgovarjajoče družbe in njene vzgoje. V konfliktu se znajdeta mati in oče. Mater Lucijo vodi vseopro. ščujoča materinska ljubezen do sina, a oče Valerij, ki je sloveč advokat in znan kot poštenjak, ne ve komu dati prednosti, ali očetovskemu čutu, ali vesti dolžnosti, ki seveda končno zmaga v njem in tedaj javi lastnega sina policiji.

Delo je odrsko dokaj spretno napisano in daje možnost za igralski razmah. Režiser Babič, ki se nam zadnji čas predstavlja predvsem kot ljubitelj psiholoških tem, nam je skupaj z igralskim ansamblom nudil prijetno predstavo. Razveselila nas je originalna in okusna inscenacija inž. arh. Matula.

Voditelji igre, če ne vzamemo v poštev posameznih glasov po telefonu, so bile tri osebe: mati Lucija, oče Valerio in sin Maurizio, v vlogi katerega se nam je v debutu predstavil Edvard Martinuzzi. Globoke sodbe si o tem mladem igralcu po prvem nastopu še ne moremo ustvariti, a gotovo je, da je pokazal v tej vlogi dovolj sigurnosti.

Ema Starčeva nam je kot Lucija z veliko igralsko spretnostjo in svojstvenim temperamentom predstavila v sina slepo zaljubljeno mater. Vloga je zelo dramatična in polna notranjih borb. Želeti bi bilo v njenem liku le še več naravnosti in iskrenosti, ker le tako bi nas, ta podoba matere, do dna pretresla.

Človeški lik Valerija nam je prekrasno podal igralec Rado Nakrst. Njegovi borbi smo z napetostjo sledili in momente notranjih muk nam je podal občuteno in z mojstrskim taktom umetnika.

Mnenja smo, da je bila to ena najuspesnejših letošnjih premier

S.G.A.

Nova revija „Tokovi"

Pred dnevi je izšel zbornik «Tokovi» z bogato vsebino literarnih prispevkov. Kot smo že pred časom javili, je to revija, ki jo izdajajo nekateri tržaški literati. Poleg tržaških pisateljev sodelujeta v tej številki tudi Alojz Gradnik in Edvard Kocbek ter italijanski pisatelj Michele Prisco.

Zbornik je v prodaji po slovenskih knjigarnah v Trstu in Gorici. Do sedaj ga naš list še ni prejel.

O letošnjih Prešernovih nagradah

Kot vsako leto, je tudi letos upravni odbor Prešernovega sklada na osnovi predlogov, podelil Prešernove nagrade zaslužnim slovenskim kulturnikom.

Prešernovo nagrado so letos prejeli:

Cene Vipotnik za pesniško zbirko «Drevo na samem», *Gabrijel Stupica* za deli «Dekle z igračkami» in «Avtoportret z otrokom» (upodabljajoča umetnost), dr. *Bratko Kreft* za režijo Shakespearovega «Henrika IV.», *Igor Ozim* za koncertno delo v letu 1956, *Slovenski oktet* za koncertno delovanje v letu 1956 in *France Bezlaj* za knjigo «Slovenska vodna imena».

Vsi letošnji nagrajenci so zaslužni slovenski možje, ki so v preteklem letu nekaj nudili svojemu narodu in so tako dvignili njegovo kulturno raven. Začudeni pa smo, da se ni podelila nagrada za slovensko pripovedno prozo, kar je nedvomno težka vrzel v letošnjem podeljevanju Prešernove nagrade. Odbor, ki je nagrade podelil, je verjetno prišel do zaključka, da ni bilo v preteklem letu v Sloveniji pripovednih del, ki bi zaslužila takšno čast. Kaj naj to pomeni? Ali so viri slovenskega pripovedništva usahnili, ali ni v Sloveniji pisateljev v pravem pomenu besede, ali moramo sklepati, da je slovensko pripovedništvo v zastoju in da je ostalo tam, kjer ga je zapustil Prežihov Voranc?

Ne verjamemo, da v Sloveniji ni dobrih pisateljev. Treba torej poiskati nekje drugje vzroke za to pomanjkljivost, ki je skoroda nepojmljiva. Dejstvo je, da se v teh zadnjih letih opaža, kako temeljijo skoraj vse knjižne izdaje številnih slovenskih založb na tujih delih, kako se je založb polotila pravcata mrzlica prevajanja takih del, ki «nesejo» iz komercialnega vidika. Ali je to pravilno? Ali je to sploh mogoče v deželi, kjer bi se moralo skrbeti za vzgojo bralčevega okusa, ne pa izhajati le iz gole komercialnosti, ki lahko privede do objavljanja nevrednih del. Na to bi morale misliti ne samo slovenske založbe, marveč tudi prosvetne oblasti, ki jim ne more biti vseeno, kaj berejo ljudje in kako gre rakovo pot slovensko pripovedništvo.

SKOZI MONT BLANC *bodo leta 1960* vozili avtomobili

- *12 kilometrski predor bo stal od 12 do 14 milijard lir, bo zaposlil 3000 delavcev in bo končan čez tri leta*

Pred kratkim je francoska zbornica skoraj soglasno odobrila načrt za dvanajstkilometrski predor pod najvišjo goro v Evropi, t.j. pod Mont Blancom. Predor bo služil za avtomobilski promet med Italijo in Francijo in bo vsekakor zelo pospešil povezavo med tema deželama, ki ju ločijo najvišji alpski vrhovi.

Parlamentarna odobritev

Dve leti pred francosko zbornico je načrt o predoru odobrila tudi italijanska zbornica, ki je na ta način začela praktično pot za uresničenje načrta, o katerem so že pred približno sto leti vneto razpravljali.

Kdo je prvi mislil na predor pod Mont Blancom? Že za časa Napoleona III. so v Franciji planirali nekaj takega. Toda Napoleon III. je bil znan po svojih megalomanskih načrtih, ki jih je le delno uresničil. Zato ni preveč verodostojna vest, da se je misel o predoru porodila v možganih vladarja, ki je privedel Francijo na rob propada. Konkretno se ve, da je neki poslanec leta 1909 pred. lagal italijanskemu parlamentu, naj pregleda načrt o predoru. Toda šele leta 1934 sta inženirja Monod in Bron izdelala načrt, ki je zelo podoben mednarodnemu načrtu izdelanemu v povojnih letih v Italiji. Leta 1935 so v Italiji čakali le na to, da bo Mussolini ukazal, naj se začne delo. Mussolini pa je rajši ukazal, naj se začne vojna proti Abesiniji.

Že takoj leta 1945 se je zopet začelo misliti na to velikansko delo. Dve leti pozneje so skopali na italijanski strani Mont Blanca nekaj stotin metrov predora za poskušnjo v bližini mesteca Entreves, kjer se srečata dolini Venis in Ferret.

V tistih letih pa se je pojavil neki drugi načrt, ki je bil konkurenčnega značaja. Nekateri zasebniki, za katerimi je bila družba Fiat iz Torina, so iznesli misel o predoru pod goro Velikega Sv. Bernarda, ki naj bi stal 3 milijarde lir in bi bil dolg 7600 metrov. Tisk je pravil, da dejansko ta nov načrt ne izključuje uresničenja prvega, da pa je drugi načrt takoj izvedljiv zaradi podjetnosti privatnikov in zaradi manjšega obsega stroškov. Predvideva se namreč, da bo predor pod Mont Blancom stal od 12 do 14 milijard lir.

Uradni podatki

Vseeno pa je sedaj zmagala misel o predoru pod Mont Blancom. Predor pod Velikim Sv. Bernardom se da vsekakor uresničiti, če bodo isti zasebniki vztrajali na svojem prvotnem načrtu.

Rekli smo že, da bo predor pod Mont Blancom stal od 12 do 14 milijard lir. Dela bodo trajala 3 leta, ker bodo pri izkopavanju predora uporabljali najmodernejše kopalne stroje, med tem stroj «Jumbo», ki je ameriškega izdelka in služi za taka dela. V Ameriki in Indiji se je do sedaj zelo dobro obnesel. Sestavljen je iz štirih «nadstropij», s katerih istočasno kopljejo rove za polaganje min, tako da je vse lažje in je varnost delavcev v največji meri zagotovljena, saj je znano, da je v gradnji najdaljših železniških predorih sveta pod Frejusom in Simplonom med Italijo in Francijo, odn. med Italijo in Švico izgubilo življenje na desetine in stotine delavcev, ki jih niso pred sto, oz. 50 leti varovale sedanje moderne kopalne naprave.

Predor bo torej dolg 11.900 metrov, za njegovo uresničenje bo delalo 3000 ljudi, širok bo 8,65 m, visok pa 6 m. Pod avtomobilskim predorom bo manjši predor, ki bo služil ventilaciji in odtekanju vode. Na italijanski strani se bo predor gradil pri 1380 m, na francoski pa pri 1203 m. Računajo, da bo vsako leto šlo skozi predor: 45 tisoč motorjev, 230.000 avtomobilov, 20.000 avtobusov, 15.000 tovornikov, 300.000 ton blaga in 1,300.000 potnikov.

To bo gotovo ena največjih del na svetu, kar bo gotovo prispevalo k zbližanju med južno in severnozahodno Evropo in olajšalo promet, ki se zaradi dosedanjih prometnih žil preko zahodnih Alp ne more v polni meri razvijati.

Leta 1947 so na italijanski strani začeli z deli za predor pod Mont Blancom. V kratkem so izkopali 400 metrov predora, ki je bil le poskusnega značaja, je pa služil k podrobnejšemu geološkemu spoznavanju notranjosti največje gore v Evropi, kar bo odločilno pripomoglo k nadaljevanju del, ki se bodo začela na obeh straneh v teku letošnjega leta. Na sliki: vhod v že izkopan del predora na italijanski strani.

Kako so odkrili faraonovo grobnico v Egiptu

- *Zvijača prvega najditelja*
- *Sedemdeset pokolenj kraljev in njihovih družin*

Kdor bi vprašal po največjem arheološkem odkritju v Egiptu, bi dobil pri večini ljudi takle odgovor: «To je prav gotovo odkritje Tutankamonove grobnice».

Pri tem pa ni šlo za odkritje grobnice enega samega faraona, marveč 36 mumij najmočnejših vladarjev starega Egipta, med njimi Ramzesa in Tutmosa.

Zanimivejše kot samo odkritje pa je ozadje velikega dogodka. Okrog devet sto kilometrov od Kaira je v bližini Nila Luksor, kraj, kjer je nekoč stalo mesto Teba, prestolnica egiptovskih faraonov. Na drugi obali Nila pa je velik kup razvalin, ki sta jih v tisočletjih razdejala sonce in veter. Pod tem kupom se je skrivalo nekaj, česar ni bilo nikjer drugje po svetu: mavzolej, kjer je bilo tisočletja zakopanih sedemdeset rodov egiptovskih kraljev, kraljic, princev in drugih članov kraljevske hiše.

Vse do osemnajste dinastije, ki je vladala okrog leta 1500 starega štetja, so pokopavali faraone vzhodno od tega grobišča, kasnejše vladarje pa so polagali k zadnjemu počitku na veličastnem grobišču v skriti dolini na zahodnem bregu Nila. Glavni «inženir» te grobnice je zapisal na lastnem grobu: «Prvega smo pokopali v dolini kraljev faraona Ahmozesa. To delo sem opravil sam, tako da nihče ne ve, kjer je kraljevska grobnica».

Seveda ni sam izdolbel votlin v skalo, marveč so to opravili vojni ujetniki in sužnji, ki so jim najprej iztrgali jezike, po delu pa so jih pobili, da je tajnost ostala prikrita plenilcem grobov in drugim nezaželenim obiskovalcem.

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja pa je Ahmed Abderasul odkril grobnico tako rekoč po naključju. Našel je odprtino in se po vrvi spustil vanjo. Da bi preslepil spremljevalca, je začel vpiti in sunkovito vleči vrvi. Ko sta ga brat in spremljevalec potegnila iz jame, je hlinil strah. Lagal je, da je spodaj «smrtni strah». Doma je bratu razložil, da je bilo vse le prevara, ker ni maral, da bi še kdo drug zvedel za skrivnost.

Kasneje so se začeli pojavljati v starinarnah kipci, okraski in dragulji iz faraonske grobnice. Starinoslovci pa so kmalu odkrili pravo vrednost teh predmetov. Začeli so iskati prodajalca. Sled jih je vodila k agi Mustafi Ajatu, ki je bil takrat v Luksorju konzularni zastopnik Anglije, Belgije in Rusije. Ker je užival diplomatsko nedotakljivost, mu oblasti niso mogle do živega, kmalu pa so zaprle Ahmeda Abderasula, ki je bil sluga v diplomatovi hiši. Ta je povedal, kje je nabiral dragocene predmete, ki jih je nosil v starinarno.

Arheolog Maspero se je spustil v jamo. Na prvi krsti je razbral ime faraona Sethija II., nato Ramzesa II., za njim pa se je zvrstilo 36 dobro ohranjenih mumij faraonov, kraljic, princes in princev. Na vsaki krsti je bilo daljše besedilo, ki so ga napisali tebanski svečeniki. Ti so bili odgovorni za kraljevsko grobnico. Tako se je polagoma razjasnila ena največjih skrivnosti iz zgodovine starega Egipta. Zdaj so faraonske mumije v kairskem muzeju, v dolini kraljev pa je ostal le faraon Tutankamon, ne najslavnejši, toda najbogatejši staroegiptovski kralj.

Počitniški domovi v LR Kitajski

LR Kitajska je v sedmih letih svojega obstoja veliko napravila za izboljšanje razmer svojega ljudstva, ki je desetletja živelo pod imperialističnim «varuštvom» in stoletja pa v sklopu takšnega cesarstva, ki ni znalo nuditi najmanjšega blagostanja. Socialistična oblast se zavzema poleg drugega tudi za dvig zdravstvenih razmer med ljudstvom. Zato organizira vsako leto oddih in počitek v posebnih domovih za milijone in milijone delovnih ljudi. Na sliki: počitniški domovi za delovne ljudi v bližini Pekinga.

Najmočnejši ognjeniški izbruh

Sovjetski znanstveniki že devet mesecev proučujejo enega najmočnejših ognjeniških izbruhov na svetu, ki je bil mnogokrat hujši od eksplozije najmočnejše atomske bombe. Po zbranih podatkih so odkrili elemente, ki bodo omogočili napovedi novih ognjeniških izbruhov. Pri tem izbruhu — do njega je prišlo, kot rečeno, pred devetimi meseci — se je vrh ognjenika brez imena na Kamčatki tik ob tihooceanski obali znižal za približno 300 m. Oblak dima, pare in pepela je dosegel višino 40.000 m, ognjeniška lava pa je stopila toliko snega in ledu, da je nastala nova reka, dolga 80 km.

Zajcev pa toliko!

Zavod za veterinarska proučevanja v Vzhodni Afriki je izdal poročilo, o katerem se med drugim ugotavlja, da so decembra 1951 zaprli v neko kletko devet udomačenih zajcev, in sicer enega samca ter osem samic. V štirih letih in pol se je v tej kletki skotilo 7099 zajcev!

V ZSSR 225 strokovnjakov na milijon prebivalcev

Strokovnjaki in znanstveniki so postali nujna potreba sodobne države. Glede tega je nedvomno najbolj zaostala Francija. Zato mora že sedaj ta država plačati vsako leto 9 milijard frankov za patente tujih znanstvenikov. Medtem ko v Franciji izšolajo na milijon prebivalcev vsako leto le 95 znanstvenikov, znaša to število v ZDA 195, v Sovjetski zvezi pa kar 225.

Mednarodni gledališki kongres bo v Benetkah

Na nedavnem zasedanju izvršnega odbora Mednarodne zveze za gledališka raziskovanja v Bernu je bilo sklenjeno, da bo Zveza sprejela povabilo italijanskega gledališkega centra in da bo svetovni gledališki kongres leta 1957 v Benetkah. Ob tej priložnosti bodo tam tudi slovesnosti v spomin 250-letnice rojstva velikega italijanskega komediografa Carla Goldonija. V palači Grassi v Benetkah bo razstava Commedie dell'Arte, pripravili bodo pa tudi poseben program gledaliških iger.

Monografija o Z. Jovanoviću izšla v SZ

V Sovjetski zvezi je izšla monografija o srbskem pesniku Zmaju Jovanu Jovanoviču (1833-1904). Monografijo je spisal V. O. Možajev, ki je za svoje delo skrbno preučil vse gradivo, ki ga je imel na razpolago, in se predvsem oziral na druga dela o Zmaju Jovanu Jovanoviču, ki so izšla pred in po smrti pesnika prej v Srbiji, nato v Jugoslaviji.

V Italiji je 4 milijone avtomobilov

Italija ima okrog 177 tisoč kilometrov cest. Od teh je 25 tisoč km državnih, 45.500 km pokrajinskih, ostale pa so občinske.

Pred petimi leti je imela Italija poldrugi milijon avtomobilov, danes jih ima približno štiri milijone. S povečanim prometom naraščajo seveda tudi cestne nesreče. Prometne nezgode so terjale lansko leto v Italiji 5.572 človeških žrtev.

Prejeli smo:

AGERPRESS, Bulletin d'Information, štev. 2, leto VIII., Bukarešta 25. januarja 1957.

SODOBNA POTA, prosvetna revija, glasilo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, leto II., štev. 2 1957, Ljubljana.

PREŽIHOV VORANC NA MRTVI TOČKI

Kam pa greste, sodrug, če smem vprašati?» me je pobaral. V Avstriji je bila takrat še socialno demokratična republika, zato smo bili včasih tudi sodrugi.

Imenoval sem mu obmejno gnezdo, kjer sem že sedel.

«Toda to je že za vami, vi hodite vendar iz njega ven,» se je čudil možakar.

«Vem, toda jaz hodim po ovinkih,» sem mu rekel.

«Po ovinkih, pa v takem vremenu! Počakajte, z vami pojdem, bova laže našla.»

Najrajši bi bil videl, da bi se mož pogreznil v pekel, a moral sem mu reči celo:

«Izvolite, gospod, nama bo krajši čas.»

Morda pa se mi le tako zdi. Za papirje me še ni vprašal. Ni bilo dvoma, da me je zelo pazljivo motril. Vso pot sem skušal vzbuditi videz nevednega in nedolžnega človeka ter sem govoril vsevprek v upanju, da se bo mož gredoč spravil po svojih poteh. Toda na to ni niti mislil. Naposled sva prišla v vas ali trg ali kar je že tisto gnezdo. Tedaj je rekel mož:

«Pa stopiva na postajo, tako bo najbolj prav.»

«Zakaj na postajo? Tam nimam kaj opraviti.»

«Tako neumnega se pa le ne delajte. Saj vemo, kako je. Sicer pa ni nič takega. Poveste kako in kaj, potem pa greste svojo pot.»

Mož je imel samo deloma prav: na postajo sva prišla, iz postaje pa jaz nisem šel.

Sami stari znanci. Narednik in drugi podčastniki. Avstrija je imela v obmejni službi same podčastnike. Narednik je tlesknil z rokama po hlačah, ko me je zagledal.

«Že zopet tukaj, sapraboltt! To je pa rekord. Ali so vas Čehi zopet porinili sem, namesto da bi vas pustili po svetu?»

«Me pa vi zdaj pustite, saj je vseeno. Nočem vam delati kakih preglavic, to mi verujte!»

«To vam tudi prav rad verjamem. Ali ste sploh že zajtrkovali? Pri nas imamo tako šego, da zjutraj jemo. Tudi gostov ne puščamo radi brez jedi. Franc, ali je še kaj kave? Tu imamo gosta,» je zavpil narednik čez ramo.

«Ni mi ravno do kave,» sem se branil.

«Kar po domače,» je dejal narednik. «Zapisnik napravimo, ko boste pozajtrkovali.»

Zapisnik je bil kmalu gotov, ker so imeli moje podatke že vse zapisane. Novo je bilo samo to, kdaj so me iz Češke zopet potisnili na mejo. Po zapisniku sem moral v sobo za zapor, tam sem počakal do popoldne, ko so me oddali sodišču v nadaljnji postopek. Izjemoma sem bil tega dne sam v zaporu, kar je bilo neznosno. Dan je bil oblačen in deževen, soba pusta, in komaj sem stopil v ječo, že sem imel tudi uši. Povrhu sem se še jezil zaradi smole, ki me bo gotovo veljala zopet kakšen teden sodnijskega zapora. Tako bi vse življenje hodil ob meji, ker nastopajo povsod z reverzi, in kazen za prekoračenje meje je vedno dvojna od prvotne. Prav malo sem upal, da bi se me to pot na sodniji usmilili in me izpustili brez kazni.

Naslednjega dne sam že spet stal pred naglim sodiščem. Sodil me je golobučen sodnik, popoln brezdušnež, ki me ves čas niti v obraz ni pogledal. Dobil sem gladko zopet mesec dni, ker sem imel prvič štirinajst dni zapora. Mož je bil silno slabe volje, ker je postajalo že hladno, in deževno vreme ni ravno dvigalo njegovega razpoloženja. Tudi jaz nisem mogel obvaldati živcev in sem se razburil. Zagrozil mi je, da me bo obsodil po najvišji taksi, ako bom nesramen. Moral sem obmolkniti, da nisem še več izkupil.

V celici je bil tovariš, ki je smrčal na glas. To je trpelo pozno v noč. Nisem mogel zaspati, čeprav sem bil utrujen od celodnevnega čakanja po hodnikih in predsobah in od poslušanja večnega čvekanja o postavah in paragrafih, ki je bilo mlatenje prazne slame. Kaj si hočeš, ako te zalezuje nesreča in si siromak? S sojetnikom sva sedela skupaj tri tedne, dokler ga niso izpustili. Bil je potepuh, trd Nemec z Dunaja, a pristojen nekam na Češko; tja so ga pošiljali, on pa ni maral ostati tam. Nazadnje sva se pravdila ječi in drug drugemu.

Zadnji teden sem bil sam. Ni ga hotelo biti konec, pa ga je nazadnje le bilo. Po treh mesecih sem naposled spet stal pred dobrodušnim narednikom in sva se menila, kako bi prišel čez mejo. O Švici ni maral slišati, spet je predlagal češko mejo. Ko sem to slišal, me je kar mraz stresel. Obotavljal sem se dve uri, naposled sem uvidel, da ni drugega izhoda, ko da se tretjič podam na to pot. Toda brez papirjev zdaj nisem maral nikamor.

«Dajte mi vendar kake papirje! Kak interimni potni list. Zakaj neki so takšne stvari na svetu?»

Ker sem trdovratno vztrajal in izjavil, da ne grem živ z orožniške postaje, so se nazadnje vdali in so mi drugega dne prinesli propustnico za namišljenega prebivalca obmejnega pasu, ki sme hoditi deset kilometrov to in onstran meje. Bil je sijajen papir, z njim si izhajal pri Avstrijcih in Čehih.

Drugega dne smo po kosilu lepo odšli na mejo. To se pravi, dva sva šla, ker se Avstrijci le niso zanesli, da je ne bi pobrisal nazaj. Vreme je bilo pusto, ves dan je po malem rosilo, toda slabe volje z orožnikom nisva bila, ko sva se bližala češki meji. Hodila sva po široki cesti, skrivala se nisva, saj sem imel papir, da se legitimiram pri prehodu. Toda čudna stvar: na meji ni bilo nobenega človeka, ne na avstrijski, ne na češki strani.

Avstrijski orožnik je še dolgo gledal za mano, ko sem jo pogumno odnašal po češki zemlji in gledal, kje bi bil kak orožnik. Da me kateri češki orožnik ne bi spoznal, sem prekoračil mejo precej daleč od onih poti, kjer prejšnje krati nisem imel sreče. Če bi me Čehi zalotili s tem papirjem in bi me slučajno spoznali, bi me gotovo obsodili zaradi falzifikacije na pol leta zapora. Avstrijci so mi zabičevali:

«Če te dobijo Čehi, bog varuj povedati, kdo ti je dal papir. Reci, da si ga kje našel, ali kar koli, samo nas ne smeš izdati!»

To so lepe reči med državami! S papirji sem imel srečo. Celo uro sem že hodil po Češkem in še nikogar nisem srečal. Prišel sem do gozda, tam sem se usedel po košato smreko in začel premišljevati, kam prav za prav grem. Saj imam na Dunaju več znancev kot na Češkem. Zakaj bi neki hodil na Češko? Na Dunaj se vrnem, tam se skrijem pri dobrih ljudeh, da me sam vrag ne najde.. Mejo pa tudi smem prekoračiti. Zares jo mahnem nazaj proti Avstriji. Na meji zopet ni ne tega ne onega državnega organa in vso pot do druge železniške postaje, kamor je bilo dve uri hoda, nisem srečal žive duše.

Sedaj, ko sem imel papirje v redu!

Na Dunaj sem se vrnil po skoraj štirimesečnem potovanju. Prijatelji mi niso verjeli, da sem zapravil te štiri mesece z romanjem iz enega obmejnega aresta v drugi obmejni arest.

Štiri mesece za štiri kilometre poti.

KONEC

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Tržaški občinski svet obravnava razne mestne probleme

- *Novo posojilo 300 milijonov lir*
- *Pravilnik zelenjavne tržnice*
- *Naše intervencije*

Po zaključku diskusije o proračunu Acegat je občinski svet prešel na zadnjih dveh sejah na obravnavanje raznih vprašanj občinskega značaja.

Prejšnji petek so prišla na vrsto razna vprašanja naših in svetovalcev drugih skupin. Tovariš *Tonel* je zopet iznesel vprašanje nadomestitve električnih s plinskimi grelci v ljudskih hišah ustanove IACP. Čeprav bi moral stroške na podlagi najemne pogodbe nositi IACP, jih morajo v večji meri plačati stanovalci sami.

Tov. *Pogassi* je sprožil problem deželne avtonomije. Omenil je razne intervencije strank in se skliceval na že predloženo resolucijo v občinskem svetu. Ta resolucija je načela edino vprašanje glavnega mesta nove deželne tvorbe, v resnici pa je problem mnogo širši, ker gre med drugim tudi za demokratične uredbe, posebno glede na pravice slovenske narodne manjšine. Naš svetovalec je vprašal v zaključku, kdaj namerava odbor postaviti vprašanje pred občinski svet. Župan Bartoli je zagotovil, da bo za problem avtonomije sklicana izredna občinska seja.

Tov. *Radich* se je ponovno zavzel za šoferje pri podjetju za mestno snago, ki že od septembra čakajo na izplačilo nadur. Odbornik Venier je obljubil, da bo vprašanje v kratkem rešeno. Dejal je, da so nastale ovire v računovodstvu in da je treba prej odobriti sklep o izplačilu.

Na naslednji seji, ki je bila v tem tednu v torek, so se vrstila še druga vprašanja raznih svetovalcev.

Poleg teh je občinski svet soglasno odobril popravke k nekaterim členom pravilnika za zelenjavno tržnico na debelo. Med najvažnejše spadata člena 6 in 47. Prvi prepoveduje trgovcem na debelo prodajati blago osebam, ki bi ga nato lahko prodajale trgovcem na drobno. To bo nedvomno v korist potrošnikom, ker se na ta način ukine vsaka vmesna špekulacija s cenami s strani raznih nepoklicanih posrednikov. Člen 47 pa določa, da je treba za vsakega trgovca na debelo določiti letni minimum prodaje. Če ne bodo dosegli tega minimuma, jim bo odvzeta dovolilnica.

Občinski svet je odobril najetje posojila 300 milijonov lir, ki ga bo občina vzela pri Ustanovi za industrijsko pristanišče. Denar bo občina rabila za novo naselje «S. Sergio» in sicer za raztegnitev filobusnega omrežja, napeljavo elektrike, vode in plina.

Tov. *Gombač* je znova urgiral postavitev skupne grobnice za partizane in talce na pokopališču pri Sv. Ani. Poleg tega je še zahteval, naj se občina takoj pobriga za razna popravila v ljudskih hišah na Kolonkovcu. Tov. *Jole Deferri* je predlagala, naj se zadnje postajališče avtobusne proge 27 premesti od Sv. Jakoba na Seneni trg. Dva problema je nato iznesla tov. *Hrovatinova*. Pri prvem je predlagala, naj občina uredi smetišči v Alpinski in Proseški cesti ter jih postavi, kjer sta bili prej, ker prav v teh dveh ulicah ni sedaj nobenega primernega prostora za odlaganje smeti. Prejšnji dve smetišči je občina namreč pred kratkim odpravila, oziroma enega premestila v bolj oddaljen kraj. Z drugim vprašanjem je ponovno opozorila odbor na nerednosti «Autovie Carsiche» in na dejstvo, da inšpektorat za motorizacijo ne izvaja nobene kontrole nad samovoljnimi poviški tarif prevozov. Sklicevala se je prav posebno na primer proge Trst-Trebče in druge vasi ter objasnila vrsto konkretnih podatkov o neupravičenih poviških.

Podporna znamka in članarina partije

Sekcija Sv. Alojz je prva dosegla cilj v širjenju podporne znamke naše partije.

To naj bo za vzgled vsem sekcijam!

Vsaka sekcija naj si osvoji geslo: na vsako partijsko izkaznico vsaj eno podporno znamko za znesek, ki odgovarja finančnim možnostim tovariša.

Tovariši!

Plačujte redno vsak mesec partijsko članarino!

Upravnikom sekcije toplo priporočamo, naj takoj dostavijo članarino, ki so jo pobrali za mesec januar.

Za „Delo"

Josipina Kariš s Kolonkovca je darovala 500 lir za tiskovni sklad «Dela», v počastitev spomina pok. moža. Iskrena hvala!

Nekaj pojasnil o ukinitvi Kina ob morju

Pred kratkim je družba STEC, ki je upravljala Kino ob morju, navedla razloge, zaradi katerih je bila prisiljena ukiniti poslovanje. V sporočilu za tisk se je navedlo, da bi vsled ukinitve trpele tudi demokratične organizacije. Znano je namreč, da je družba večkrat dala na razpolago dvorano demokratičnim organizacijam in naši partiji za njihovo društveno delovanje.

Ne more biti nikakega dvoma, da je navedenim organizacijam neljubo, ker so izgubile to možnost. Treba pa je priznati, da se je poskusilo vse, do zadnjega. Ugotoviti je treba, da je predlagana nova najemnina v znesku 3000 lir na dan pomenila breme, ki ga družba STEC ni mogla nositi, razen če se ne bi zadolžila. Treba je na dalje upoštevati dejstvo, da je bilo treba skleniti najemno pogodbo samo za eno leto. V teku tega leta so bili predvideni visoki stroški za razna dela, ki bi jih oblasti vsilile.

Tako stoje stvari. Povsem naravno je, da je tovarišem in delovnim ljudem žal te izgube. Toda moramo jih opozoriti, da se ne bi pustili vplivati od elementov, ki se iz dobro znanih namenov pretvarjajo, češ da jim je žal izgube. Tovariši in delovni ljudje naj bodo prepričani, da se je vodila vztrajna borba in napravilo vse, kar je bilo mogoče, predno je prišlo do tega zaključka.

Izhaja namreč, da bi bila družba STEC sprejela tudi najemno pogodbo z letno najemnino 880.000 lir, ali pa najemnino 3.000 lir na dan s pogodbo za tri leta. Kroži vest, ki jo je razširil kak element povsem lahkomiselno in s čutom neodgovornosti, ki podtikuje češ, da je postavil predloge, ki bi zagotovili trajno poslovanje kina. To ne odgovarja resnici. Ne ta in ne drugi niso nikoli postavili teh predlogov. Ravno obratno, družbi se je celo odsvetoval, da bi sprejela najemno pogodbo tudi z pogoji, ki smo jih že navedli; to pa, ker je bilo treba — razen visoke najemnine — investirati najmanj tri milijone za razna popravila. Da bi se lahko amortiziral ta kapital, če bi ga družba imela — bi bilo treba doseči podpis dolgoročne najemne pogodbe.

Prešernove proslave

Danes v Podlonjerju

P.D. «Zvezda» v Podlonjerju priredi danes, v soboto 16 t.m. ob 20. uri v svojem Prosvetnem domu Prešernovo proslavo. Na sporedu so nastopi domačih gojencev glasbene šole, dekliškega kvarteta, pevskega zbora Lonjer-Katinara pod vodstvom pevovodje Justa Lavrenčiča. O Prešernu bo govoril tov. Franc Gombač.

Vsi vljudno vabljeni.

Jutri skupna proslava na Opčinah

Jutri, v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 bo v Prosvetnem domu na Opčinah skupna Prešernova proslava. Organizirata jo krajevni prosvetni društvi «Opčine» in «A. Čok» s sodelovanjem pevskih zborov «Primorec» iz Trebč in «Slovan» iz Padriča, folklorne skupine iz Brega in mladinske folklorne skupine P. D. «A. Čok», ki bo tokrat prvič nastopila, ter dveh recitatorjev. O življenju in delu Prešerna bo govoril prof. Ivo Sosič.

Vstopnina: odrasli 100 lir, dijaki in otroci 50 lir.

K obilni udeležbi vljudno vabita:

P.D. «Opčine» P.D. «A. Čok»

Prihodnjo soboto pri Magdaleni

Pri Magdaleni bo Prešernova proslava prihodnjo soboto 23. t. m. ob 20. uri in sicer v tamkajšnjem Prosvetnem domu. Poleg drugih točk je na sporedu tudi nastop pevskega zbora «Rota» pod vodstvom pevovodje Celestina Vekjeta.

ZA TEDEN DNI

Sobota, 16. - Julijan, Dar
Nedelja, 17. - Donat, Bro
Ponedeljek, 18. - Simeon, goslava
Torek, 19. - Konrad, Rade
Sreda, 20. - Leon, Lenka
Četrtek, 21. - Maksimilijan domil (zadnji krajec)
Petek, 22. - Peter, Divka.

Zgodovinski dnevi

15. 1573 so v Zagrebu «K li» z razbeljeno že krono Matijo Gubca, telja upornih kmeto
18. 1950 je umrl slovenski ski pisatelj Lovro K Prežihov Voranc. Rod je 10. avgusta 1893.

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 12. Tuje nava okusi - 12.55 Jugoslovanske tivi - 13.30 Kmečka godb Ljubljane - vodi Silvo T - 15. Razne ritmične zase 16. Utrinki iz znanosti in nike - 17.30 Glasba za malčke - 19.15 Sestanek in slušalkami - 21.34 Iz opere ga sveta - 22.30 Mussors Šoštakovič: Izbor iz opere ris Godunov».

NEDELJA: 9. Kmetijska daja - 11.30 Vera in naš 12. Oddaja za najmlajše tonija Curk: «Pravljic kresnici» - 13.30 Glasba p ljah - 17. Slovenski zb 18. Beethoven: Koncert za lino in orkester, op. 61 - Puccini: «Madame Butte opera v 2 dej.

PONEDELJEK: 13.30 G Johanna Strausa - 18. Br Koncert št. 1 v D-duru - Iz začarane police - 19.15 diška univerza - 21. Zna in tehnika - 22. Slovenska lade - 22.15 Debussy: Izgu ni sin - kantata.

TOREK: Glasba po želj 18. Beethoven: Sonata št. Des duru - 19.15 Zdrav vedež - 20.30 Priljubljene lodije - poje Ondina Otta Vincenzo Tieri: «Lepotn rurgija», komedija v 3 d Igrajo člani Radijskega o

SREDA: 12.55 Čajko Romeo in Julija - 18.30 P balončki - 18.40 Vokalni tet - 19.15 Radijska univ 21. Obletnica tedna - 22. in izpovedi italijanskih s nih književnikov - 22.15 delssohn: Simfonija št. D-duru.

ČETRTEK: Alpinizem smučarstvo - 19.15 Sola dom - 21. Dramatizirana ba - Georges Courteline: ni gost» nato Razne ritm zasedbe - 22. Nove knji izdaje.

PETEK: 12. Življenja sode - 13.30 Glasba po že 18.30 Iz začarane police - Radijska univerza - 21. U nost in prireditve v Trstu Iz svetovne književnost umetnosti - 22.15 Don «Lucia di Lammermoor dejanje.

Pred novo agitacijo nameščencev ACEGAT

- *Brezuspešen razgovor s predsednikom upravne komisije*
- *Sestanek na županstvu*
- *V ponedeljek se bodo zopet sestali*

Spor med nameščenci Acegat in upravno komisijo navedenega podjetja še vedno ni rešen. Spričo nespremenjenega položaja, ki se po krivdi uprave ni premaknil z mrtve točke, ni izključeno, da bodo nameščenci zopet stopili v agitacijo in jo zaostrili do splošne stavke.

Po krajšem premoru so se prejšnji četrtek zopet sestali predstavniki sindikalnih organizacij v podjetju in predsednik upravne komisije. Predstavniki so vprašali, kaj namerava ukreniti glede na sporna vprašanja, predvsem nove delovne pogodbe. Odv. Senigaglia je zagotovil, da bodo prejeli točnejši odgovor naslednjega dne. Toda v petek so sindikalni zastopniki zaman čakali na odgovor, ki ga sploh ni bilo.

Seveda je tako neresno zadržanje še bolj ogorčilo vse nameščence, ki že toliko časa dokaj potrpežljivo čakajo na pravično rešitev svojih minimalnih zahtev. Med temi je zahteva po enaki delovni pogodbi, kot jo imajo njihovi stanovski tovariši v Italijanski republiki.

V torek je bil sestanek na županstvu, ki so se ga udeležili tudi župan ter odbornika Gridelli in Dulci. Po izčrpni obrazložitvi sporne zadeve so sindikalni zastopniki zopet zahtevali posredovanje občine pri upravni komisiji za obnovitev pogajanj s predstavniki nameščencev. V zaključku sestanka je bilo domenjeno, da se bosta oba odbornika zopet sestala s sindikalnimi zastopniki v ponedeljek.

Prizadeti nameščenci nestrpno pričakujejo, da bo prihodnji sestanek dal vsekakor boljše rezultate in vsaj premaknil zadevo z mrtve točke. V nasprotnem primeru so trdno odločeni, da zopet začnejo odločno agitacijo in vse posledice, ki bodo pri tem nastale za prebivalstvo, je treba že sedaj pripisati trmoglavosti upravne komisije podjetja, ki noče razumeti, da je treba zadevo vendar rešiti. Vsako zavlačevanje je res vse obsodbe vredno.

Sožalje ob smrti Concetta Marchesija

Vest o nenadni smrti tovariša Concetta Marchesija je bolestno odjeknila tudi v našem mestu. Sožalno brzojavko je med prvimi poslala naša partija kot tolmač čustev slovenskih in italijanskih komunistov in demokratov. Svoje sožalje sta, poleg drugih organizacij, izrazili tudi nova Delavska zbornica-CGIL in Slovensko hrvatska ljudska prosveta.

Diskusija o proračunu nabrežinske občine

Devinsko - nabrežinski občinski svet je začel prejšnji teden razpravo o letošnjem občinskem proračunu. Razprava se je nadaljevala včeraj. O poteku in zaključkih bomo poročali v prihodnji številki.

V začetku seje prejšnjega petka so svetovalci soglasno odobrili resolucijo glede ustanovitve proste cone in v zvezi s tem tudi sklep predstavnikov političnih skupin v tržaškem mestnem svetu, ki se popolnoma strinja, «da je Tržaško ozemlje postavljeno izven carinske črte in predstavlja prosto cono ter da se morajo podrobnosti ustanovitve določiti z državnim zakonom.» Resolucijo je predložil odbornik Albin Škrk.

Nato so prešli na proračun občine za l. 1957, ki ga je prečital in obrazložil odbornik Drago Legiša. Proračun izkazuje 91,834.661 rednih in izrednih izdatkov, medtem ko so dohodki predvideni za skupno 41,328.110 lir. Na osnovi predloženega proračuna bi znašal primanjkljaj 50.506.551 lir.

Kot je povedal odbornik Legiša, bo imela občina zaradi uveljavitve zakona 703 letos nad 3 milijone manj dohodkov od trošarine. Večji primanjkljaj je treba nadalje pripisati med drugim tudi krizi, večjim stroškom za novi vrtec, 3 nove šole itd. Kljub vsemu pa je treba vzeti v poštev, da so pogoji za izboljšanje razmer v občini, kot je v zaključku dejal odbornik Legiša, ki je nakazal turizem in kamnoseško industrijo kot perspektivo bodočnosti za občino.

Nekaj pripomb k proračunu je nato dodal tudi župan Dušan Furlan, ki je poudarital važnost občinske avtonomije ter se izjavil proti vsakemu povišanju davkov kot tudi proti vsakemu znižanju stroškov za šole, ceste in drugo.

Zborovanje tovarniških komunistov

(Nadaljevanje z 2. strani)

kazal naloge enotnega tovarniškega odbora. Opozoril je na potrebo okrepitve celice, ki jo je treba razbremeniti birokratskih upravnih nalog

Tov. *Sema* je omenil prejšnje borbe ter se skliceval na navodila, ki jih je dal VIII. kongres KPI, ki je osredotočil svojo pozornost na analizo mnogovrstnih položajev, različnih eden od drugega, nakazal je potrebo, da se preuči, če sta sindikalni ali politični organ (celica) prilagojena položaju določene tovarne. Govoril je nato o borbah v tovarnah ter navedel nekaj konkretnih primerov kot Arzenal in Tovarno strojev ter v zaključku opozoril na potrebo okrepitve celice.

Zaključke zborovanja je podal tov. *Tominez*. Ugotovil je predvsem pozitivno dejstvo, da so začeli tovariši resno proučevati položaj v vsaki tovarni posebej zato, da bodo znali voditi borbe na tovarniški ravni.

Tov. Tominez je dejal, da je treba takoj začeti borbo, postaviti zahteve v tovarni, oddelku in delavnici. Zavrniti je treba vsako stališče čakanja ali pesimizma. Treba je tudi zavrniti stališče, da ni mogoče ničesar napraviti brez enotnosti na vrhu. Enotnost delavcev se dosože v tovarnah, na deloviščih. Dejstva dokazujejo, da se enotnost lahko doseže, če se postavljajo zahteve, ki so občutene med delavstvom in če se o teh razpravlja z vsemi delavci.

V zaključku je tov. Tominez obrazložil akcijo, ki jo bo vodila CGIL tudi v parlamentu proti diskriminacijam, odpustom z dela itd. Dejal je, da je pa za to potrebna velika množična akcija v vsej deželi. Komunisti so v tej akciji tista sila, ki je sposobna uresničiti te zahteve, ker služi kot vzgled vsem delavcem in se obvezuje, da bo osredotočila svoje delovanje okrog teh važnih vprašanj.

Natečaj in razstava domačih vin

S sredstvi, ki jih je dala na razpolago Tržaška hranilnica s sodelovanjem Zbornice za trgovino in kmetijstvo in Kmetijskega konzorcija, razpisuje Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo «drugi natečaj in razstavo v tržaški pokrajini pridelanih vin», pod naslednjimi pogoji:

1. Natečaja se bodo lahko udeležili vsi tukajšnji kmetovalci, pridelovalci vin. Vsak pridelovalec se bo lahko udeležil natečaja tudi z več vrstami vin.

Kdor se želi udeležiti natečaja mora predložiti redno prošnjo do 28. februarja 1957 naslovljeno na Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo - ulica Ghega štev. 6/I - Trst.

2. Pristojna komisija bo obiskala kleti natečajnikov in bo od vseh vin izbrala 30 vzorcev, ki bodo razstavljeni na krajevni razstavi vin. Razstava bo prirejena v primernem paviljonu na tržaškem velesejmu.

3. Pri odbiri 30 vzorcev vin bo komisija poleg kakovosti razstavljenega vina upoštevala tudi racionaliteto kleti, dobro vzdrževanje iste in vinske posode, povečano proizvodnjo ter količino pridelka.

4. Lastniki 30 razstavljenih odbranih vrst vin bodo morali staviti na razpolago komisiji določeno količino teh vin, ki bodo prodana ob pokušanju na razstavi. Za vstekleničenje in način etikiranja vina bodo dana naknadna navodila. Vsekakor se bodo stroški krili s sredstvi, ki bodo dani na razpolago s strani Zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo in Kmetijskega konzorcija.

5. Višja komisija bo ocenila 30 razstavljenih vin ter določila vrstni red na podlagi kvalitete razstavljeni vzorcev, dalje količine, povečano proizvodnjo vina, upoštevajoč pri tem tudi racionaliteto kleti in vinske posode, kot to zahteva umno kletarstvo. Dodeljene bodo sledeče nagrade:

1 prva nagrada	lir	30.000
2 drugi nagradi	»	25.000
3 tretje nagrade	»	20.000
5 četrtih nagrad	»	15.000
5 petih nagrad	»	10.000
7 šestih nagrad	»	5.000

Višja komisija bo lahko spremenila število in višino nagrad in namesto nagrad v denarju bo lahko tudi dodelila kolajne.

TEDENSKE NOVICE

Težka nesreča pri Sv. Marku

Prejšnji četrtek se je pripetila v ladjedelnici Sv. Marka težka nesreča, pri kateri bi bil skoro izgubil življenje delavec, 44-letni Narciso Dreina je bil zaposlen pri popravilih neke ladje. Nenadoma je padel v globino kakih 8 metrov in si verjetno zlomil hrbtenico ter prebil lobanjo. Prepeljali so ga v bolnico z rešilnim avtom RK, kjer so si zdravniki seveda pridržali prognozo.

Pravi, da se ni zastrupil

Istega dne so morali prepeljati v bolnico 18-letnega Paola Marsettija iz Ricmanj 29. Spremljala ga je njegova mačeha, ki je trdila, da se je fant hotel zastrupiti z uspavalnimi praški. Toda Marsetti je to odločno zanikal. Ker je kazal znake slabosti, so ga vsekakor iz previdnosti pridržali na opazovalnem oddelku.

Z zvijačo je hotela doseči poroko

Nemalo so se policisti letečega oddelka začudili, ko je prišla 8. t.m. v pisarno 24-letna Ira C. iz ul. Petronio. Pripeljala je tudi svojega zaročenca in hitela pripovedovati policistom, da je že tri mesece noseča in je kot krivca navedla svojega zaročenca. Poleg tega je zatrjevala, da jo je že nekoč nagovoril za splav, ki da je bil tudi izvršen v neki hiši, kamor jo je spremila zaročenčeva mati. Za osuplega mladeniča so bile te obtožbe kot strela z jasnega in jih je zato gladko odbil. Agentom ni preostalo zato drugega, kot da uvedejo preiskavo. Toda preiskava se je za dekle slabo končala. Dognali so namreč, da si je vse enostavno izmislila, kar je tudi priznala pozneje na policiji. Izgovarjala se je, da je hotela s tem doseči čimprejšnjo poroko. Fant jo je bil baje že pustil na cedilu. Policija jo je prijavila sodnim oblastem zaradi simulacije kršitve zakona.

Vol ga je podrl na tla

Na proseški železniški postaji se je v soboto ponesrečil 35-letni Ivan Blažina z Malega Repna. Ko so spravljali v vagon živino ga je vol, i je nenadoma podivjal, s precejšnjo silo udaril z glavo in ga vrgel ob železno ograjo. Blažino so sprejeli na ortopedskem oddelku, kjer so zdravniki ugotovili, da ima zlomljeno levo ključnico. Okreval bo približno v mesecu dni.

Samomor komaj 15-letnega dekleta

Vse mesto je te dni pretresla vest o samomoru komaj 15-letnega dekleta, ki si je segla po življenju iz dosedaj še nepojasnjenih vzrokov. Nekateri pravijo da gre baje za družinske razmere, drugi pa, da jo je verjetno spravilo v obup dejstvo, da je bila odpuščena z dela.

Gre za 15-letno Valneo Vekjet iz Trga Giarizzole 7. V torek popoldne je ostala sama doma in v tem času napravila tragični korak. Odprla je pipo plinske napeljave in mirno čakala smrt. Ko je prišel pozneje domov oče, je takoj zavohal gorilni plin, na tleh pa je nepremično ležala hči. Čeprav je takoj odprl okna in jo s pomočjo sosedov prenesel na prosto, je bila vsaka pomoč zaman. Zdravnik RK, ki so ga poklicali, je lahko samo še ugotovil smrt zaradi zastrupitve s plinom.

Iz matičnega urada

V dneh od 7. do 13. februarja se je v tržaški občini rodilo 47 otrok, umrlo je 70 oseb, porok je bilo 18.

KINO

Občine

Sobota, 16. febr.: «Kot prej, boljše kot prej» (Come prima, meglio di prima). Barvni film Universal.
Nedelja, 17. febr.: se ponovi.
Ponedeljek, 18. febr.: se ponovi.
Torek, 19. febr.: «Tako govori srce» (Così parla il cuore). Film MGM.
Sreda, 20. febr.: se ponovi.
Četrtek, 21. febr.: «Možje brez strahu» (Uomini senza paura). Film RKO.

Prosek

Sobota, 16. febr.: «Dva mornarja in eno dekle» (Due marinai e una ragazza). Barvni film MGM.
Nedelja, 17. febr.: se ponovi.
Sreda, 20. febr.: «Upor kaznjenk» (La rivolta delle recluse). Mladini pod 16 letom prepovedano.

Nabrežina

Sobota, 16. febr.: «Prehod na severozahodu» (Passaggio a Nord Ovest). Film MGM.
Nedelja, 17. febr.: se ponovi.
Sreda, 20. febr.: «Velika ječa» (La grande prigione) Film Universal.

Nabrežina - postaja

Sobota, 16. febr.: «Čarovnik Houdini» (Il mago Houdini). Barvni film Paramount.
Nedelja, 17. febr.: se ponovi.

GLEDALIŠČ

SLOVENSKO NAROD GLEDALIŠČE
V soboto, 16. t. m. ob 20 pri Sv. BARBARI,
v nedeljo, 17. t. m. ob 1 ob 20. uri v Prosvetni rani v GORICI,
v ponedeljek, 18. t. m. ob v NABREŽINI,
v torek, 19. t. m. ob 20 BORŠTU
Valentin Katajev: KVADRATURA KROG veseloigra v 3 dejanji

KMETIJSKA NABAVNA IN PRODAJNA ZADRUGA
z. z o. j. v Trstu
vabi na redni letni občni zbor zadruge, ki bo v nedeljo 24. februarja 1957 ob 9. uri v ulici Zonta št. 2, I z naslednjim dnevnim redom:
1. izvolitev delovnega predsedstva;
2. poročilo upravnega odbora;
3. poročilo nadzornega odbora;
4. predložitev, diskusija in odobritev obračuna, ki se je zaključil 31. 12. 1956.
5. izvolitev novega upravnega odbora in nadzornega odbora.
6. razno.

Revolucija in kontrarevolucija na Madžarskem

(Nadaljevanje z 2. strani)

Treba se je odločno boriti proti vsaki kršitvi partijske discipline. Kar se tega tiče je treba biti neupogljivi. Predvsem pa je treba dati dokaz velikega potrpljenja, prizadevnosti in vztrajnosti v skrbi za odnose z ljudmi, ki jim moramo bratsko pomagati, da bodo premostili svoje pomanjkljivosti in razumeli svoje napake. Spoštovanje partijske discipline, požrtvovalnost in borbenost, kar so komunisti dokazali v ilegalni borbi, morajo biti vedno značilne lastnosti članov naše partije.

Drugi nauk se nanaša na potrebo trajne krepitve povezave z množicami. Treba si prizadevati, da bodo, vsak organizem in vsaka partijska organizacija, vsak član partije usmerjali množice k politiki partije, da bodo bili pozorni in pokazali svojo skrb za zahteve in potrebe delovnih ljudi in vršili načrtno delovanje, ki mora stremeti za mobilizacijo množic, da bodo sposobne izpolniti naloge v zvezi z izgradnjo socializma, da bodo pravočasno zavrnile in razkrinkale vse manevre sovražnikov ljudsko-demokratičnega režima.

Naša partija poziva vse komuniste, vse delovne ljudi, naj nenehno utrjujejo zavezništvo delavskega razreda z zemljiškimi delavci in utrjujejo vodilno vlogo delavskega razreda v tem zavezništvu, naj razvijajo prijateljstvo in bratsko sodelovanje med romunskim narodom in vsemi narodnostmi. Vsaka partijska organizacija ima nalogo, da se neizprosno bori proti vsakemu pojavu nacionalizma in šovinizma, da vzgaja delovne ljudi v duhu socialističnega patriotizma in proletarskega internacionalizma, bratske enotnosti z narodi vseh socialističnih dežel, solidarnosti z borbo delovnih ljudi vsega sveta za mir, demokracijo in socializem.

Deklaracija KP SZ in KP ČSR

(Nadaljevanje z 2. strani)

Predstavniki obeh dežel smatrajo, da utrditev duha proletarskega internacionalizma v vrstah komunističnih in delavskih partij, ne more biti ločeno, kot nas uči Lenin, od odločne borbe proti vsakršnemu oklevanju in odklonom od tega preizkušenega načela, proti polzenju v nacionalizem in revizionizem, proti temu, da se postavljajo nekateri narodi proti drugim in nekatere komunistične partije proti drugim komunističnim partijam ter proti idejam takozvanega «nacionalnega komunizma», ki so se razširile v zadnjem času.

Delegaciji Komunistične partije Sovjetske zveze in Komunistične partije Češkoslovaške sta trdno prepričani, da enotnost in zveza socialističnih dežel na osnovi načel proletarskega internacionalizma ščitita enakost pravic vseh narodov in vseh velikih in malih držav, jamčita njihovo suverenost in neodvisnost in branita socialistične dežele pred napadi imperialističnega tabora».

Nadaljuje se z uspehom tradicionalna
PRODAJA S PRIHRANKOM
v trgovini s čevlji
Donda
Largo Barriera Vecchia
TRST